รายงานประจำปี ๒๕๖๐ ศาลรัฐธรรมนูญ

- ภาพตราสัญลักษณ์
- คำนำ
- คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ส่วนที่ ๒ ภาพรวมการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ส่วนที่ ๓ การดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ ๔ การเข้าร่วมพระราชพิธี รัฐพิธี และกิจกรรมสำคัญของประเทศ

ส่วนที่ ๕ รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงินปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

- รายชื่อคณะทำงาน

ศาลรัฐธรรมนูญ

รายงานประจำปี ๒๕๖๐

Annual Report 2017

The Constitutional Court of the Kingdom of Thailand

www.constitutionalcourt.or.th

รายงานประจำปี ๒๕๖๐
ศาลรัฐธรรมนูญ

Annual Report ๒๐๑๗
The Constitutional Court Of The Kingdom Of Thailand

ISBN : 978-616-253-509-3
พิมพ์ครั้งที่ : ๑
จำนวนพิมพ์ : ๕,๐๐๐ เล่ม
มิถุนายน ๒๕๖๒
จัดพิมพ์โดย : บริษัท วงศ์สว่างพับลิชชิ่ง แอนด์ พริ้นติ้ง จำกัด
๒ ซอย ๘๖/๑ ถนน จรัญสนิทวงศ์
แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐๒ - ๘๘๐ - ๑๘๗๖
โทรสาร ๐๒ - ๘๗๙ - ๑๕๒๖
E-mail : printservice@wswp.co.th

ภาพตราสัญลักษณ์ของ ศาลรัฐธรรมนูญ

ลักษณะของสัญลักษณ์ เป็นดวงตารูปกลมมีขอบสองชั้น

องค์ประกอบของสัญลักษณ์ <u>วงกลมชั้นใน</u>ตรงกลางมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประดิษฐานอยู่บนพานสองชั้น เบื้องบนมีพระดุลพาห์ (ซึ่งหมายถึง ความสุจริต ยุติธรรม และความเฉลียวฉลาดหลักแหลมในการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบ) สถิตอยู่ เบื้องล่าง มีช่อชัยพฤกษ์ (ซึ่งหมายถึง การบรรลุผลสำเร็จอันประกอบด้วยเกียรติศักดิ์) รองรับ และมีลายกนกก้านขดประกอบอยู่สองข้าง

<u>วงกลมชั้นนอก</u> ใต้ช่อชัยพฤกษ์ของวงกลมชั้นใน เป็นอักษรข้อความว่า “**ศาลรัฐธรรมนูญ**” และคั่นด้วยดอกประจำยามหัวท้าย

สี <u>**สีแดงชาด**</u> ใช้เป็นสีพื้น หมายถึง อำนาจอันชอบธรรมภายในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริยาธิราช อันทรงไว้ซึ่งพระบรมเดชานุภาพและทศพิธราชธรรมจริยา ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

<u>**สีทอง**</u> ใช้เป็นสีสำหรับองค์ประกอบของสัญลักษณ์ หมายถึง ความรุ่งเรือง มีศักดิ์ศรี สง่างามสูงส่ง

(ไม่จำกัดขนาด)

หมายเหตุ : ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๑๐๓ ง ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ หน้า ๑

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่บัญญัติให้มีศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย โดยมีสถานะเป็นองค์กรศาล ต่อมาเมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้สิ้นสุดลงอันเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงโดยประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และได้มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่อีกครั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ต่อมาได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง โดยให้ศาลทั้งหลายยังคงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาอรรถคดีตามบทกฎหมายและประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยยังคงให้ศาลรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่คุ้มครองหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ สร้างบรรทัดฐานการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ สร้างความถูกต้องเป็นธรรมของระบบนิติรัฐและรักษาความชอบธรรมของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และได้กำหนดให้มีสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติ ต่อมาเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกาศใช้มาตรา ๒๑๐ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ และหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ การยื่นคำร้องและเงื่อนไขการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัย การทำคำวินิจฉัย และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญแล้วให้เสนอผลการสอบบัญชีต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี

รายงานประจำปี ๒๕๖๐ ศาลรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้รวบรวมผลการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐) และรายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงินในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี รวมทั้งเป็นการเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบและนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านวิชาการต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญ

สารบัญ

ภาพตราสัญลักษณ์ของศาลรัฐธรรมนูญ ก
คำนำ ข
สารบัญ ค-ง
คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จ-ช
ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ซ

ส่วนที่ ๑

บทนำ **๑**
๑. ที่มาของรายงาน กฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ๒
๒. ศาลรัฐธรรมนูญ ๓
๒.๑ องค์ประกอบของศาลรัฐธรรมนูญ ๔
๒.๒ หน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ๕
๒.๓ วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ๒๐
๓. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ๒๒
๓.๑ อำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ๒๒
๓.๒ พันธกิจของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ๒๒
๓.๓ โครงสร้างสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ๒๓
๓.๔ แผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ ๒๙
๓.๕ อัตรากำลังของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ๓๒
๓.๖ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ๓๔

ส่วนที่ ๒

ภาพรวมการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ **๓๕**
๑. การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ ๓๖

๒. การเปรียบเทียบการจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ ๓๘
๓. การเปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ๔๐

ส่วนที่ ๓ **ผลการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ** **๔๑**
๑. ผลการดำเนินงานด้านคดี ๔๒
๒. ผลการดำเนินงานด้านการวิจัย ๕๐
๓. ผลการดำเนินงานด้านเอกสารสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ๕๔
๔. ผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ๕๗
๕. ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ๕๙
๖. ผลการดำเนินงานด้านความร่วมมือและประชาสัมพันธ์กับเครือข่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ๖๒

ส่วนที่ ๔ **การเข้าร่วมพระราชพิธี รัฐพิธี และกิจกรรมสำคัญของประเทศ** **๗๓**

ส่วนที่ ๕ **รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐** **๘๗**
รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ ๘๘

รายชื่อคณะทำงาน **๑๐๗**

ประธาน
ศาลรัฐธรรมนูญ

นายนุรักษ์ มาประณีต

ตุลาการ
ศาลรัฐธรรมนูญ

นายจรัญ ภักดีธนากุล

นายชัช ชลวร

นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

ตุลาการ
ศาลรัฐธรรมนูญ

นายบุญส่ง กุลบุปผา

นายปัญญา อุดชาชน

นายวรวิทย์ กังศศิเทียม

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ผู้บริหาร
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

นายพิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์
เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
(ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐)

นายเชาวนะ ไตรมาศ
ที่ปรึกษาด้านวิชาการ
(ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐)

นางพรทิภา ไสวสุวรรณวงศ์
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

พันโท ภาคภูมิ ศิลารัตน์
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ ๑
บทนำ

๑. บทนำ

๑. ที่มาของรายงาน กฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า “เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชี และการเงินทุกประเภทของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญแล้ว เสนอผลการสอบบัญชีต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและคณะรัฐมนตรีโดยไม่ชักช้า” ซึ่งสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้จัดทำเป็น “รายงานประจำปีศาลรัฐธรรมนูญ” เพื่อเสนอผลการปฏิบัติงานและรายงานการสอบบัญชีในรอบปีดังกล่าว

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ดำเนินการจัดทำรายงานประจำปีศาลรัฐธรรมนูญโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และแผนการปฏิบัติการประจำปีและรายงานผลด้านการบริหารจัดการงบประมาณของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่แทน และคณะรัฐมนตรี รวมทั้งประชาชนทั่วไปได้รับทราบเพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ภารกิจและการดำเนินงานเกี่ยวกับการพิจารณาวินิจฉัยคดีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญในฐานะหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญและคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในทุกๆ ด้านอีกด้วย

๒. ศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญเป็นสถาบันหลักทำหน้าที่คุ้มครองความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และรักษาความสมดุลในระบบการเมืองตามหลักนิติธรรม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่บัญญัติให้มีศาลรัฐธรรมนูญโดยให้มีอำนาจหน้าที่คุ้มครองหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ สร้างบรรทัดฐานการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญโดยมีสถานะเป็นองค์กรศาล ต่อมาเมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้สิ้นสุดลงอันเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงโดยประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และได้มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่อีกครั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งต่อมาได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลงโดยให้ศาลทั้งหลายยังคงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาอรรถคดีตามบทกฎหมายและประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยยังคงให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ต่อมาเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกาศใช้ มาตรา ๒๑๐ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ และหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ การยื่นคำร้องและเงื่อนไขการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัย การทำคำวินิจฉัย และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

๒.๑ องค์ประกอบของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนเก้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสามคน

(๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนสองคน

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปีและยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนสองคน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บทเฉพาะกาล มาตรา ๒๗๓ ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๖๗ ใช้บังคับแล้ว การดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ในระหว่างเวลาที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๖๗ การพ้นจากตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

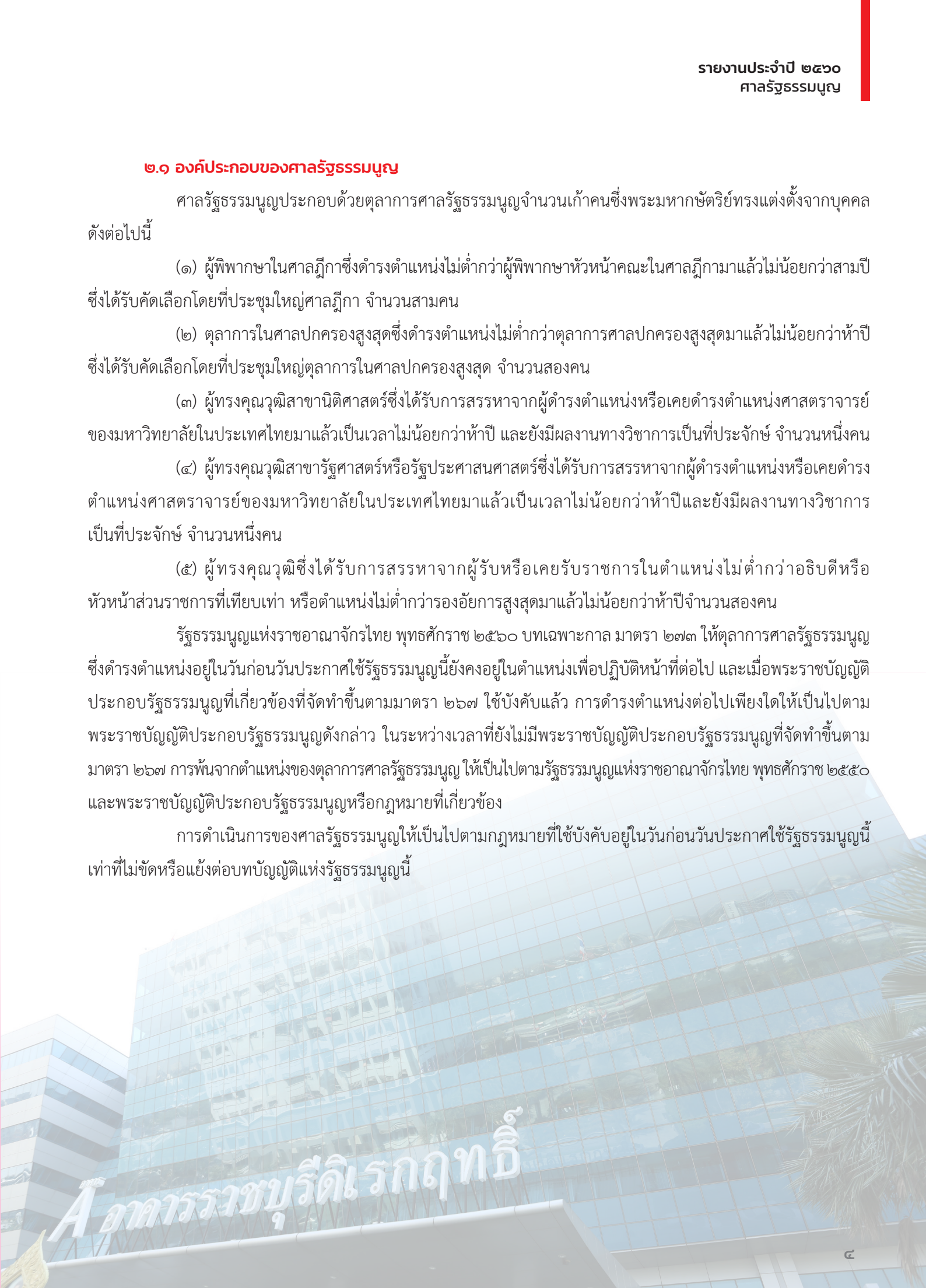

๒.๒ หน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ และหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ อาจแบ่งหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้เป็น ๘ กลุ่ม ดังนี้

(๑) การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างกฎหมายและกฎหมาย

(๒) การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของเงื่อนไขการตราพระราชกำหนด

(๓) การพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ

(๔) การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

(๕) การพิทักษ์รัฐธรรมนูญ ระบอบการปกครอง และความมั่นคงแห่งรัฐ

(๖) การพิจารณาวินิจฉัยหนังสือสัญญาระหว่างประเทศต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนหรือไม่

(๗) การพิจารณาวินิจฉัยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๘) การพิจารณาวินิจฉัยกรณีอื่นที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๘๘ และมาตรา ๒๑๐ วรรคสอง ยังบัญญัติให้การพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ โดยมีอิสระในการพิจารณาวินิจฉัยคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง ตลอดจนการยื่นคำร้องและเงื่อนไขการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัย การทำคำวินิจฉัย และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

หน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญทั้ง ๘ กลุ่ม ดังกล่าวข้างต้น มีรายละเอียด ดังนี้

๑. การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างกฎหมายและกฎหมาย

๑.๑ การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ ประกอบมาตรา ๑๔๘)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๓๐ บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๐ ฉบับ คือ

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๗) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

(๘) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๐) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๓๒ ได้บัญญัติให้กระทำเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ และได้บัญญัติให้ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญข้างต้น ให้รัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไปยังศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความเห็น ซึ่งหากศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ไม่มีข้อทักท้วงภายใน ๑๐ วันนับแต่วันที่ได้รับร่างดังกล่าว ก็ให้รัฐสภาดำเนินการต่อไป แต่หากศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบดังกล่าวมีข้อความใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ก็ให้เสนอความเห็นนั้นไปยังรัฐสภาและให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควรได้ โดยให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้รัฐสภาดำเนินการต่อไป

อย่างไรก็ดี รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๘ บัญญัติว่าก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาเสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี หรือนายกรัฐมนตรี เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ก็ให้ส่งความเห็นเช่นว่านั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

๑.๒ การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘)

ร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย หรือร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาลงมติเห็นชอบและก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่งนั้น ถ้า

(๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าวส่งความเห็นนั้นไปยัง

ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า

(๒) นายกรัฐมนตรี เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ให้ส่งความเห็นเช่นว่านั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ชักช้า

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แต่ไม่เป็นสาระสำคัญ ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป และร่างพระราชบัญญัตินั้นยังคงสามารถประกาศใช้บังคับได้

๑.๓ การพิจารณาวินิจฉัยร่างข้อบังคับการประชุมของฝ่ายนิติบัญญัติไม่ให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๙)

รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความชอบรัฐธรรมนูญของร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภาที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา ได้ให้ความเห็นชอบแล้ว แต่ยังมิได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ว่ามีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าวส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

๑.๔ การพิจารณาวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อรัฐสภามีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้หรือไม่ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๙)

รัฐธรรมนูญได้บัญญัติกระบวนการตราพระราชบัญญัติว่าต้องเริ่มต้นเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อน เมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไปยังวุฒิสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ อย่างไรก็ดี ในขั้นตอนการพิจารณาของวุฒิสภา หากวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรให้ถือว่าวุฒิสภาได้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อนและส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร หรือหากวุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินั้น แต่สภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขและต่อมาได้มีการตั้งคณะกรรมาธิการร่วมเพื่อพิจารณาแล้ว แต่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยกับร่างของคณะกรรมาธิการร่วมกัน ในกรณีนี้ก็ถือว่ามีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติไว้ก่อนเช่นกัน และระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สภาผู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาได้ก็ต่อเมื่อพ้นระยะเวลา ๑๘๐ วัน เว้นแต่จะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สภาผู้แทนราษฎรสามารถยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ ก็ต่อเมื่อพ้นระยะเวลา ๑๐ วัน ดังนั้น ในระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติ ห้ามมิให้คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้

กรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอหรือส่งให้พิจารณานั้น เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

๑.๕ การพิจารณาวินิจฉัยว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมาธิการ กระทำการใดเพื่อให้ตนมีส่วนโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย หรือไม่ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔)

รัฐธรรมนูญได้บัญญัติมาตรการเพื่อตรวจสอบกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายว่ามีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมาธิการ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายหรือไม่ โดยให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา สามารถเสนอความเห็นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญดังกล่าว ให้การเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล และถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้กระทำการนั้นสิ้นสุดสมาชิกภาพและให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย แต่ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นคณะรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้กระทำการหรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแล้วแต่มิได้สั่งยับยั้ง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้นนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชดใช้เงินนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจัดทำโครงการ หรืออนุมัติโครงการ หรือจัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้ว่ามีการดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือหรือมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากความรับผิด

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รู้ว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการสอบสวนในทางลับโดยพลัน และเมื่อสอบสวนแล้วเห็นว่ามีมูล ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยเร็ว และให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ พิจารณาวินิจฉัยให้ผู้กระทำความผิดสิ้นสุดสมาชิกภาพและให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้กระทำความผิดนั้นพ้นจากตำแหน่งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งกรณีที่ผู้นั้นเป็นคณะรัฐมนตรี และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชดใช้เงินนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย

๑.๖ การพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒)

การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ บัญญัติไว้ จะต้องเป็นกรณีที่มีคดีเกิดขึ้นในศาลก่อน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร และไม่ว่าคดีนั้นจะอยู่ระหว่างการพิจารณาในศาลใดก็ตาม หากศาลเห็นเองหรือคู่ความ (โจทก์หรือจำเลย) หรือคู่กรณี (ผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดี) ในคดีนั้นโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นหรือคำโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลดังกล่าวผ่านทางสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง หรือกรมพระธรรมนูญแล้วแต่กรณี เพื่อส่งไปศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งกรณีนี้ศาลที่ส่งความเห็นไปให้ศาลรัฐธรรมนูญยังสามารถพิจารณาคดีต่อไปได้ แต่ต้องให้รอการพิพากษาคดีไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบต่อคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่ในคดีอาญาให้ถือว่าผู้ซึ่งเคยถูกคำพิพากษาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เป็นผู้ไม่เคยกระทำความผิดดังกล่าว หรือถ้าผู้นั้นยังรับโทษอยู่ก็ให้ปล่อยตัวไป แต่ทั้งนี้ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใดๆ

สำหรับบทบัญญัติที่ศาลจะส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย หมายถึงกฎหมายระดับพระราชบัญญัติซึ่งตราขึ้นโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติหรือรัฐสภา หรือกฎหมายที่ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติ เช่น พระราชกำหนดที่ได้รับการพิจารณาอนุมัติจากรัฐสภาแล้ว เป็นต้น

๑.๗ การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้เสนอ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ (๑))

การควบคุมกฎหมายมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญโดยผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้เสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ (๑) ไม่จำเป็นต้องเป็นคดีในศาลก่อน อย่างไรก็ดี การเสนอเรื่องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยผู้ตรวจการแผ่นดินจะเป็นกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ วิธีการในการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

สำหรับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจะเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณานั้น หมายถึงกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติซึ่งตราขึ้นโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติหรือรัฐสภา หรือกฎหมายที่ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติ เช่น พระราชกำหนดที่ได้รับการพิจารณาอนุมัติจากรัฐสภาแล้ว เป็นต้น

๒. การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของเงื่อนไขการตราพระราชกำหนด (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓)

การตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัตินั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๒ ได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ว่าจะต้องเป็นการตราขึ้นเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ

อย่างไรก็ดี การตราพระราชกำหนดให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

เมื่อพระราชกำหนดมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐธรรมนูญบัญญัติให้คณะรัฐมนตรีจะต้องเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นต่อไป และในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภายังไม่ได้อนุมัติพระราชกำหนดนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภามีสิทธิเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานสภาแห่งที่ตนเป็นสมาชิกว่า พระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามเงื่อนไขว่าเป็นการตราขึ้นเพื่อประโยชน์ ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ และให้ประธานสภานั้นส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นเพื่อพิจารณาวินิจฉัย และให้รอการพิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญต้องมีคำวินิจฉัยภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับที่ได้รับเรื่อง และให้แจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ส่งความเห็นนั้นมา ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว ให้พระราชกำหนดนั้นไม่มีผลใช้บังคับมาแต่ต้น

๓. การพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรีหรือองค์กรอิสระ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ วรรคหนึ่ง (๒))

นอกจากหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมายแล้ว รัฐธรรมนูญยังบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี และองค์กรอิสระด้วย ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๒ ได้บัญญัติให้มี “องค์กรอิสระ” ซึ่งเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตเที่ยงธรรม ปราศจากอคติในการใช้ดุลพินิจ และเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวจะต้องเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว และกรณีที่ปัญหานั้นเกิดขึ้นกับหน่วยงานใดก็ให้หน่วยงานนั้นเป็นผู้มีสิทธิยื่นหนังสือขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย แต่ถ้าเป็นกรณีที่เป็นปัญหาโต้แย้งระหว่างหน่วยงาน ก็ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีสิทธิยื่นหนังสือเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

๔. การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๔.๑ การพิจารณาวินิจฉัยกรณีที่ประชาชนหรือชุมชนฟ้องหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ได้รับประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๑)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ได้บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน และยังให้สิทธิประชาชนและชุมชนในการติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ รวมทั้งมีสิทธิฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้น

๔.๒ การพิจารณาวินิจฉัยกรณีที่ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ร้องขอว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

๕. การพิทักษ์รัฐธรรมนูญ ระบอบการปกครอง และความมั่นคงแห่งรัฐ

๕.๑ การพิจารณาวินิจฉัยการร้องขอให้เลิกการกระทำอันเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙)

รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ว่าบุคคลใดจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้ และหากผู้ใดทราบว่ามีการกระทำดังกล่าว ย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวได้ อย่างไรก็ดี หากอัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง ผู้ร้องจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวไม่กระทบต่อการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๕.๒ การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๙))

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๕ ได้บัญญัติให้การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐจะกระทำมิได้ นอกจากนี้ หากการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ หรือหมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่หรืออำนาจของศาลหรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติหน้าที่หรืออำนาจได้ จะต้องจัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติเสียก่อน ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญยังได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไว้อย่างชัดเจนด้วย

อย่างไรก็ดี ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำความกราบบังคมทูลเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือของทั้งสองสภารวมกัน แล้วแต่กรณี มีสิทธิเข้าชื่อกันเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกหรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี ว่าร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ได้รับการลงมติเห็นชอบแล้วเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ หรือมีลักษณะที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ หรือหมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่หรืออำนาจของศาลหรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติหน้าที่หรืออำนาจได้ และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับเรื่องดังกล่าวส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง โดยในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้

๖. การวินิจฉัยหนังสือสัญญาใดต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนหรือไม่ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๘)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้หนังสือสัญญาใดที่ประเทศไทยทำกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา โดยหนังสือสัญญาดังกล่าว ได้แก่

(๑) หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย

(๒) หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือกฎหมายระหว่างประเทศ

(๓) หนังสือสัญญาที่จะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา

(๔) หนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง อันได้แก่ หนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วม หรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือหนังสือสัญญาอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในกรณีที่มีปัญหาว่า หนังสือสัญญาใดต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนหรือไม่ คณะรัฐมนตรีจะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก็ได้

๗. การพิจารณาวินิจฉัยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๗.๑ การพิจารณาวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ ได้บัญญัติเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดคนหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ลาออก (มาตรา ๑๐๑ (๓))

(๒) ขาดคุณสมบัติของการมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา ๙๗)

(๓) มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา ๙๘)

(๔) การกระทำอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (มาตรา ๑๘๔ หรือมาตรา ๑๘๕)

(๕) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก (มาตรา ๑๐๑ (๘))

(๖) พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกตามมติของพรรคการเมืองนั้นด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ในกรณีเช่นนี้ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นมิได้เข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่พ้น ๓๐ วันดังกล่าว (มาตรา ๑๐๑ (๙))

(๗) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง แต่ในกรณีที่ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเพราะมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนด ๖๐ วันนั้น (มาตรา ๑๐๑ (๑๐))

(๘) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลา ไม่น้อยกว่า ๑๒๐ วันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา ๑๐๑ (๑๒))

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ ได้บัญญัติเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ลาออก (มาตรา ๑๑๑ (๓))

(๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของการเป็นสมาชิกวุฒิสภา (มาตรา ๑๐๘)

(๓) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า ๑๒๐ วันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา (มาตรา ๑๑๑ (๕))

(๔) กระทำการอันเป็นการฝักใฝ่หรือยอมตนอยู่ใต้อาณัติของพรรคการเมืองใดๆ (มาตรา ๑๑๓) หรือกระทำการอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (มาตรา ๑๘๔ หรือมาตรา ๑๘๕)

ในกรณีดังกล่าวข้างต้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่ นอกจากนี้กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงเพราะเหตุดังกล่าว ให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยได้ด้วย

๗.๒ การพิจารณาวินิจฉัยความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงหรือไม่ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗๐ ได้บัญญัติเหตุที่ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวไว้ดังต่อไปนี้

(๑) ลาออก (มาตรา ๑๗๐ (๒))

(๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี (มาตรา ๑๖๐)

(๓) กระทำการอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (มาตรา ๑๘๖) หรือกระทำการต้องห้ามในการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ และเป็นลูกจ้างของบุคคลใด (มาตรา ๑๘๗)

(๔) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเนื่องจากดำรงตำแหน่งรวมกันแล้วเกิน ๘ ปี (มาตรา ๑๕๘ วรรคสี่)

ในกรณีดังกล่าวข้างต้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่ นอกจากนี้รัฐธรรมนูญยังบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยกรณีความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงหรือไม่ได้ด้วย

๘. การพิจารณาวินิจฉัยกรณีอื่นที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ

๘.๑ การพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับคำร้องคัดค้านมติ คำสั่ง และประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งและการยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

(๑) การพิจารณาวินิจฉัยคำร้องคัดค้านมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗ วรรคสอง และวรรคสี่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้ผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าพรรคการเมือง เป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองจะต้องประกอบด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ดี ภายหลังจากการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว หากนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่าคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองทราบพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น และเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไขให้ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาและมีมติไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งมติดังกล่าวให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายใน ๗ วันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ

ภายหลังจากที่รับทราบมติไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) การวินิจฉัยคำร้องคัดค้านมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีมติให้เพิกถอนข้อบังคับของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗ วรรคสาม และวรรคสี่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้ข้อบังคับพรรคการเมืองนอกจากจะต้องมีรายการตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว จะต้องมีลักษณะที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและต้องไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างคนในชาติ และไม่ครอบงำหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ดี หากปรากฏภายหลังว่า ข้อบังคับของพรรคการเมืองที่ได้ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ไม่มีรายการตามที่กฎหมายกำหนดหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาและมีมติให้เพิกถอนข้อบังคับนั้น และให้แจ้งมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบภายใน ๗ วันนับแต่วันที่มีมติ ในการนี้ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องดำเนินการแก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง และเมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วหากไม่มีการแก้ไขหรือยังแก้ไขไม่ถูกต้องหรือครบถ้วน ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง

ภายหลังจากที่รับทราบมติดังกล่าวแล้ว หัวหน้าพรรคการเมืองนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านมติให้เพิกถอนข้อบังคับพรรคการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๓) การวินิจฉัยคำร้องคัดค้านคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒ วรรคห้า

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลไม่ให้สมาชิกกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับ รวมทั้งระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลมิให้สมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองกระทำการในลักษณะที่อาจทำให้การเลือกตั้งหรือการเลือกไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรืออาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดซึ่งสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

หากความปรากฏต่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าสมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนดังกล่าวข้างต้น ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีมติหรือสั่งการให้สมาชิกผู้นั้นยุติการกระทำโดยพลัน และกำหนดมาตรการหรือวิธีการที่จำเป็นเพื่อมิให้เกิดการกระทำดังกล่าวอีก แล้วแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายใน ๗ วันนับแต่วันที่มีมติ อย่างไรก็ดี หากความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมิได้มีมติหรือสั่งการให้สมาชิกยุติการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนตามที่กฎหมายกำหนด ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ และห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุดังกล่าวดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองจนกว่าจะพ้นเวลา ๒๐ ปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ทั้งนี้ กรรมการบริหารพรรคการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งโดยคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว

(๔) การวินิจฉัยคำร้องคัดค้านประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๑ วรรคสาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติเกี่ยวกับเหตุแห่งการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองไว้หลายประการ อาทิ พรรคการเมืองไม่แก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงตามจำนวนที่กำหนดไว้ ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่มีการประชุมใหญ่หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยไม่มีเหตุอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย หรือพรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับ เป็นต้น ซึ่งเมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือมีผู้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองใดสิ้นสภาพด้วยเหตุดังกล่าว ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีกรณีที่เป็นเหตุให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณา ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่ามีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น ก็ให้ประกาศการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา และให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา นอกจากนี้ ให้ถือว่าการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองดังกล่าวเป็นการถูกยุบพรรคการเมืองด้วย

อย่างไรก็ดี หากหัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศสิ้นสภาพไม่เห็นด้วยกับการประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๕) การวินิจฉัยขอให้ยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ ได้บัญญัติเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการอันเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือพรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย หรือมีเหตุอันจะต้องยุบพรรคการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นได้ และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้วมีหลักฐานว่าพรรคการเมืองได้กระทำการตามเหตุดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๓ กำหนดว่า เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองใดกระทำการอันเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะยื่นคำร้องเอง หรือจะมอบหมายให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นผู้ยื่นคำร้องและดำเนินคดีแทนก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะขอให้อัยการสูงสุดช่วยเหลือดำเนินการในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจนกว่าจะเสร็จสิ้นก็ได้

(๖) การวินิจฉัยกรณีพรรคการเมืองไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องที่บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาล ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๑

บทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๐ ได้บัญญัติให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังดำรงอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับ ยังคงเป็นคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๔๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยให้ถือว่าพรรคการเมืองดังกล่าวมีสมาชิกตามที่ปรากฏในทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองตามที่ปรากฏในทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองที่สำนักงานจัดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

นอกจากนี้ มาตรา ๑๔๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการในเรื่องและภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น การแจ้งเปลี่ยนแปลงสมาชิกที่แตกต่าง

จากที่ปรากฏในทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ หรือดำเนินการให้มีสมาชิกให้ครบห้าร้อยคน หรือจัดให้มีทุนประเดิมจำนวนหนึ่งล้านบาท และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ หรือจัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อแก้ไขข้อบังคับและจัดทำคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมืองให้ถูกต้องและเลือกคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับของพรรคการเมืองที่แก้ไขใหม่ เป็นต้น

การวินิจฉัยเรื่องใดๆ ดังกล่าวที่มีผลกระทบต่อพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะวินิจฉัย ในกรณีที่พรรคการเมืองไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้พรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยได้ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๘.๒ การพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรีหรือการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ ได้บัญญัติให้ในกรณีที่การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บท อันเป็นผลมาจากมติคณะรัฐมนตรี หรือเป็นการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีโดยตรง ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแจ้งให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและวุฒิสภาทราบและให้วุฒิสภาดำเนินการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและการจัดทำและดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

ในกรณีที่วุฒิสภาเห็นว่ากรณีเป็นปัญหาว่ามติคณะรัฐมนตรีหรือการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ให้วุฒิสภามีมติเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยโดยเร็ว ซึ่งหากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติคณะรัฐมนตรีหรือการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว ทั้งนี้ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้รับฟังตามที่ปรากฏในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญและประธานศาลรัฐธรรมนูญยังมีหน้าที่และอำนาจที่นอกเหนือจากการวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑. การเสนอแนะความเห็นต่อร่างกฎหมายและพิจารณาแต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาวินิจฉัยคดี โดยเป็นหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งภายหลังจากที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๓๒ (๒) กำหนดให้รัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปให้องค์กรที่เกี่ยวข้องพิจารณาให้ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ซึ่งในกรณีของศาลรัฐธรรมนูญนั้น รัฐสภาจะต้องส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ที่ผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาแล้วไปให้ศาลรัฐธรรมนูญให้ความเห็นว่ามีข้อความใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้

ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้หรือไม่ และรัฐสภามีอำนาจที่จะแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ตามความเห็นและข้อสังเกตของศาลรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น ยังบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจในการแต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และร่วมกับองค์กรอิสระอื่น ในการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อใช้บังคับกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ ทั้งนี้ จะต้องดำเนินการให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๗ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๗๖ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔ ยังบัญญัติให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวนหนึ่งคนทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสรรหากรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.) ด้วย

๒. หน้าที่และอำนาจของประธานศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติของกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๓ บัญญัติให้แต่ละศาล ยกเว้นศาลทหาร มีหน่วยงานธุรการรับผิดชอบงานธุรการที่มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยให้มีหัวหน้าหน่วยงานคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานของแต่ละศาล ในกรณีนี้ พระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ บัญญัติให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญคนหนึ่งรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญขึ้นตรงต่อประธานศาลรัฐธรรมนูญ และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยจะให้มีรองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ (๑) บัญญัติให้การบรรจุและแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญและรองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของประธานศาลรัฐธรรมนูญโดยความเห็นชอบของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ และมาตรา ๑๖ บัญญัติให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒

๒.๓ วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

แผนภาพที่ ๑ แสดงกระบวนการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ
ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐

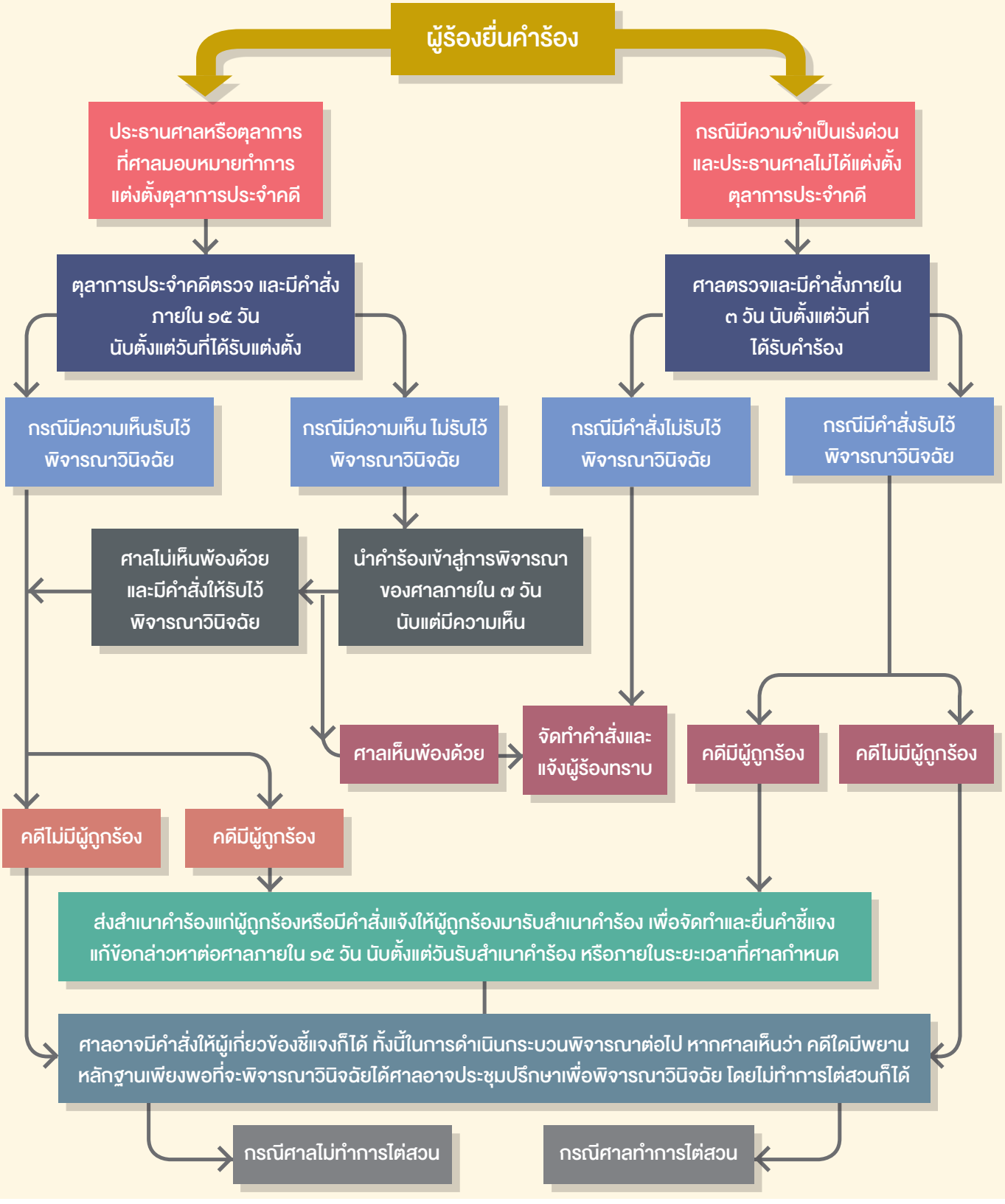

แผนภาพที่ ๑ แสดงกระบวนการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ
ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ (ต่อ)

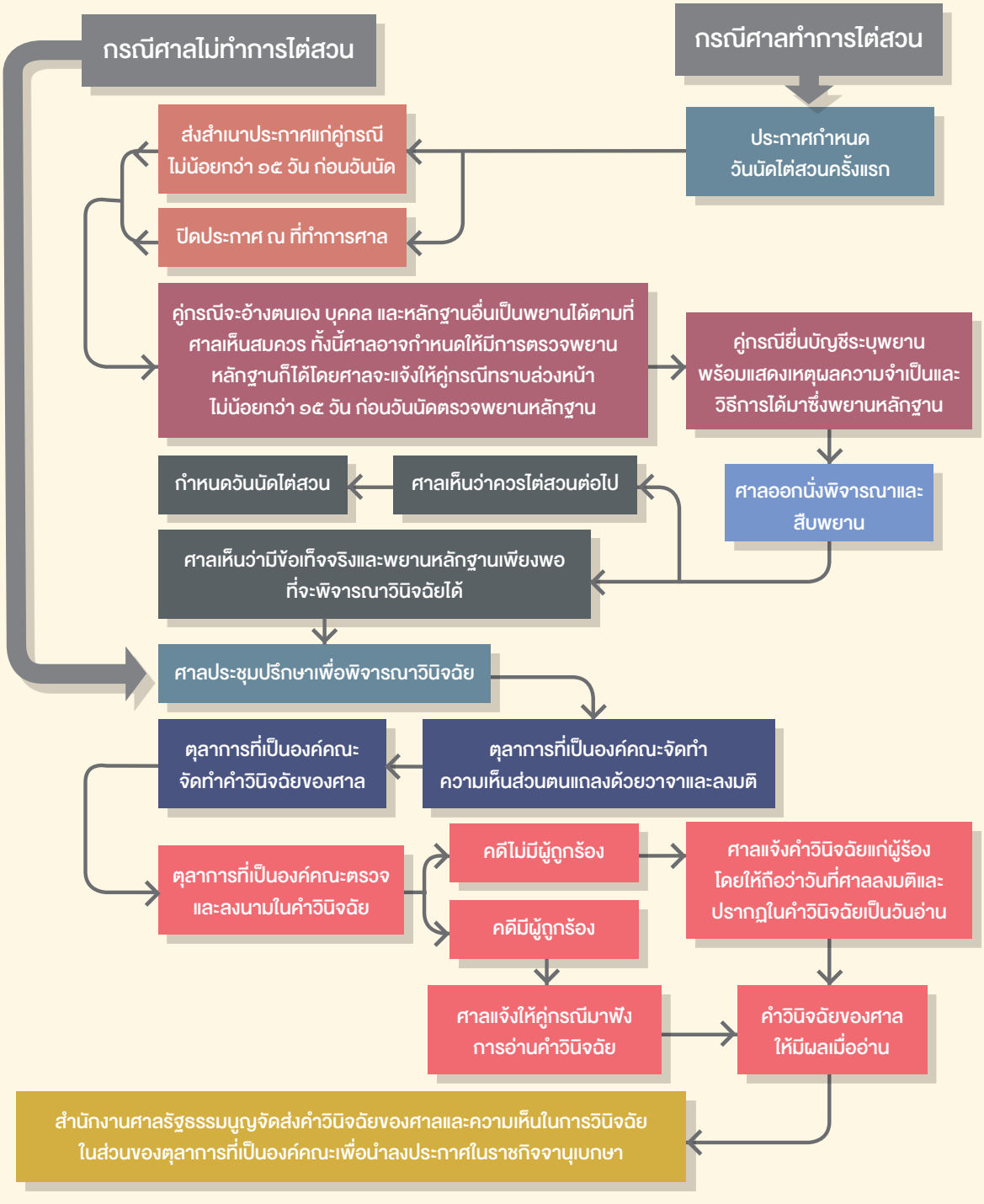

หมายเหตุ : ในระหว่างที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๗ บัญญัติว่า “ศาลรัฐธรรมนูญมีหน่วยธุรการของศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้บังคับบัญชา ขึ้นตรงต่อประธานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งการแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ต้องมาจากการเสนอของประธานศาลรัฐธรรมนูญและได้รับความเห็นชอบของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามที่กฎหมายบัญญัติ

ทั้งนี้ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และตามพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ให้มีสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

๓.๑ อำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระ มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔ ดังนี้

“มาตรา ๔ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) ศึกษาและรวบรวมข้อมูล คำสั่ง และคำวินิจฉัยต่างๆ เกี่ยวกับงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและเผยแพร่กิจการของศาลรัฐธรรมนูญ

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมอบหมาย”

๓.๒ พันธกิจของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ด้านคดีและกฎหมายเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) ดำเนินงานอำนวยการของศาลรัฐธรรมนูญตามกระบวนการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) สนับสนุนด้านการศึกษาวิจัยทางวิชาการ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตลอดจนสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและงานศาลรัฐธรรมนูญ

(๔) พัฒนาระบบบริหารจัดการสำนักงานและบุคลากร เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๕) เผยแพร่ ให้บริการข้อมูล ข่าวสาร องค์ความรู้ การศึกษาต่อสาธารณะเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ งานศาลรัฐธรรมนูญ และการดำเนินกิจการของศาลรัฐธรรมนูญ

๓.๓ โครงสร้างสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

โครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตามประกาศศาลรัฐธรรมนูญ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๕ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๙ ตอนที่ ๓๖ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๕) ประกอบด้วย

(๑) กลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญ

(๒) กลุ่มงานตรวจสอบภายใน

(๓) สำนักประธานศาลรัฐธรรมนูญ

(๔) สำนักบริหารกลาง

(๕) สำนักคดี ๑

(๖) สำนักคดี ๒

(๗) สำนักคดี ๓

(๘) สำนักคดี ๔

(๙) สำนักคดี ๕

(๑๐) สำนักพัฒนาระบบบริหาร

(๑๑) สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและประชาสัมพันธ์

(๑๒) สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา

แผนภาพที่ ๒ โครงสร้างและการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐

โครงสร้างสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

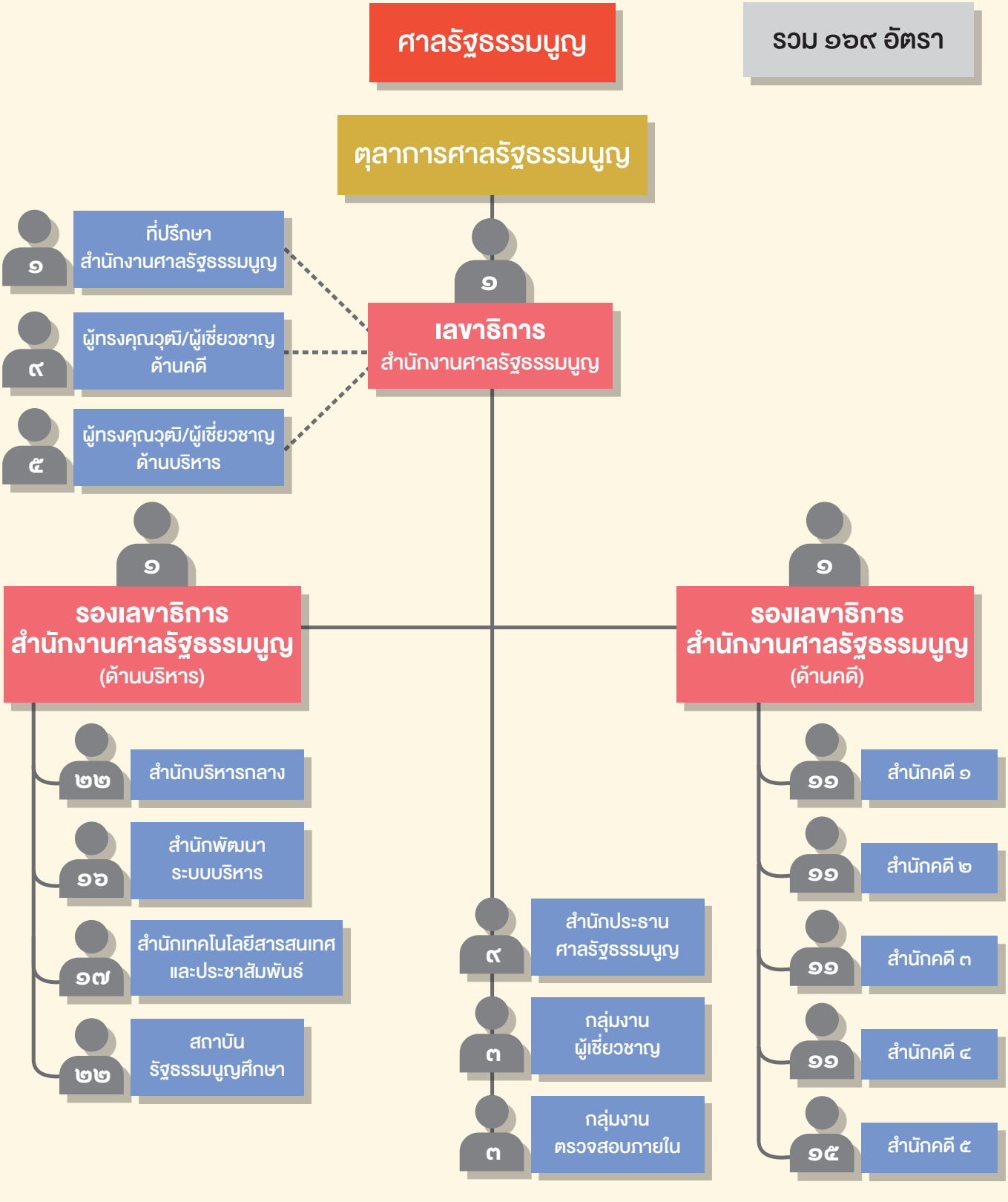

ส่วนราชการภายในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีฐานะและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) กลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(ก) ตรวจสอบ และกลั่นกรองสรุปย่อคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและบรรทัดฐานคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

(ข) วิเคราะห์ ตรวจสอบ และกลั่นกรองคำแถลงการณ์และให้ความเห็นเกี่ยวกับคดีรัฐธรรมนูญ ตามที่ได้รับมอบหมาย

(ค) ค้นคว้า วิเคราะห์ ให้ความเห็นและจัดทำเอกสารทางวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานคดีรัฐธรรมนูญ การบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญหรืองานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

(ง) วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามที่ได้รับมอบหมาย

(จ) ให้การสนับสนุนและให้คำแนะนำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบริหารทั่วไปของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานดังกล่าวและผลกระทบอื่นที่อาจเกิดขึ้นตามที่ได้รับมอบหมาย

(ฉ) ให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับระบบงานของศาลรัฐธรรมนูญ และสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(ช) ศึกษาวิเคราะห์กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับ รวมทั้งนโยบายที่มีผลกระทบต่อศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตามที่ได้รับมอบหมาย

(ซ) ให้คำปรึกษา ตรวจสอบ กลั่นกรอง การยกร่างกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตามที่ได้รับมอบหมาย

(ฌ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญมีผู้อำนวยการกลุ่มงานเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการในฐานะหัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือสูงกว่ากอง มีอำนาจหน้าที่ในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของที่ปรึกษาสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ผู้เชี่ยวชาญด้านคดีและวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร

(๒) กลุ่มงานตรวจสอบภายใน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(ก) ศึกษา วิเคราะห์และพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของหน่วยรับตรวจ

(ข) ตรวจสอบด้านการเงินและการบัญชีของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(ค) ดำเนินการตรวจสอบและประเมินระบบควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของหน่วยรับตรวจ

(ง) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๓) สำนักประธานศาลรัฐธรรมนูญ มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่สูงกว่ากอง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(ก) เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการของประธานศาลรัฐธรรมนูญในการกำหนดนโยบายการบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

(ข) สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะผู้สนับสนุนการปฏิบัติงานของประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(ค) ประสานงานคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งองค์กรและสถาบันต่างๆ เพื่อให้การบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

(ง) ดำเนินการเกี่ยวกับการต้อนรับ และอำนวยความสะดวกให้แก่การเยือนของอาคันตุกะต่างประเทศ

(จ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๔) สำนักบริหารกลาง มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่สูงกว่ากอง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(ก) ดำเนินการเกี่ยวกับงานสารบรรณและงานธุรการทั่วไปของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(ข) สนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และการรักษาความปลอดภัยประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับงานการเงิน งานบัญชี งานพัสดุของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ

(ง) บำรุงรักษาอาคารสถานที่และยานพาหนะของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการรักษาความปลอดภัยอาคาร สถานที่ บุคคล และเอกสารของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(จ) ดำเนินการทางด้านนิติการที่เกี่ยวข้องกับศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รวมถึงการศึกษาวิเคราะห์ สนับสนุน และพัฒนาการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(ฉ) ปฏิบัติราชการทั่วไปของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งมิได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ

(ช) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๕ - ๘) สำนักคดี ๑ – ๔ มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่สูงกว่ากอง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(ก) ดำเนินงานด้านกฎหมายเพื่อสนับสนุนการพิจารณารับคำร้องของตุลาการประจำคดี รวมถึงปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของตุลาการประจำคดี

(ข) ดำเนินงานด้านกฎหมายเพื่อสนับสนุนการพิจารณาวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญ รวมทั้งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบคดีตามที่ได้รับมอบหมาย

(ค) ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานทางด้านคดีและวิชาการประจำตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(ง) ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์และจัดทำเอกสารทางวิชาการและคู่มือปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานคดีรัฐธรรมนูญ

(จ) ให้คำแนะนำ คำปรึกษา หรือความคิดเห็นในเชิงวิชาการเกี่ยวกับงานคดีรัฐธรรมนูญ

(ฉ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๙) สำนักคดี ๕ มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่สูงกว่ากอง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(ก) ตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ เสนอแนะผลกระทบและจัดทำความเห็นในสำนวนคดีของสำนักคดีผู้รับผิดชอบเสนอต่อคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(ข) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคำวินิจฉัย และจัดทำบรรทัดฐานคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

(ค) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และศึกษาเปรียบเทียบคดีรัฐธรรมนูญของไทยและต่างประเทศ เพื่อพัฒนากระบวนการพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญและระบบงานคดีรัฐธรรมนูญ

(ง) ตรวจสอบ ติดตาม และดำเนินการเพื่อให้มีการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

(จ) ตรวจสอบ กลั่นกรอง และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวกับกระบวนการวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญ

(ฉ) ดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการรับคำร้องที่เข้ามาสู่ศาลรัฐธรรมนูญ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายสำนวน การเก็บรักษาสำนวน รวมถึงการประกาศราชกิจจานุเบกษา

(ช) งานเลขานุการการประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (เชิงคดี)

(ซ) ปฏิบัติราชการทั่วไปของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งมิได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักคดีโดยเฉพาะ

(ฌ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๑๐) สำนักพัฒนาระบบบริหาร มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่สูงกว่ากอง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(ก) ศึกษา วิเคราะห์เพื่อจัดวางระบบการบริหารการพัฒนาศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ การพัฒนาโครงสร้างการบริหารราชการและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการภายในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และการพัฒนาระบบงานทั่วไปเพื่อเสนอต่อคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(ข) ดำเนินกระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อเสนอต่อคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(ค) ดำเนินกระบวนการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รวมถึงศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะแนวนโยบายในการกำหนดแผนอัตรากำลัง การสร้างระบบความมั่นคงของทรัพยากรบุคคล และแนวทางในการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญต่อคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(ง) ดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการทางวินัย การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ของบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(จ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๑๑) สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและประชาสัมพันธ์ มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่สูงกว่ากอง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(ก) ดำเนินการเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งในด้านการจัดหา ควบคุมและบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไทยและต่างประเทศ รวมถึงฐานข้อมูลรัฐธรรมนูญไทยและต่างประเทศ และฐานข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญทั้งไทยและต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญและบุคลากรในสังกัดสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับการคัดเลือก จัดหา และให้บริการระบบทรัพยากรสารนิเทศด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายมหาชน และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(ง) ดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรักษาเอกสาร และสิ่งของที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อจัดเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุศาลรัฐธรรมนูญ

(จ) ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับคดีรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมถึงการเสริมสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

(ฉ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๑๒) สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา มีผู้อำนวยการสถาบันเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่สูงกว่ากอง มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(ก) ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อกำหนดประเด็นในการวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ คดีรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญ คดีรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญ

(ข) จัดทำเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่นๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะ ทั้งในรูปแบบภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือกับศาลรัฐธรรมนูญต่างประเทศ หน่วยงานยุติธรรมระหว่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงการสร้างเครือข่ายพันธมิตรความร่วมมือทางวิชาการและการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

(ง) ดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ กฎหมายมหาชน ศาลรัฐธรรมนูญ การพัฒนาประชาธิปไตย และการส่งเสริมหลักนิติธรรม รวมถึงการดำเนินเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

(จ) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการสัมมนาทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ คดีรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญ โดยความร่วมมือระหว่างศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญและหน่วยงานอื่น

(ฉ) ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและประสานงานกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหรือหน่วยงานอื่นในภูมิภาค ในภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(ช) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๔ แผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีแผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญเป็นกรอบทิศทางการบริหารราชการของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานการอำนวยความยุติธรรมในภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญตลอดจนการพัฒนาหลักนิติธรรมในสังคมไทย การสร้างบรรทัดฐานการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและการรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนยุทธศาสตร์ รายละเอียดดังนี้

แผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ มุ่งเน้นให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีกรอบทิศทางในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพและประสิทธิภาพ สามารถสนองต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของศาลรัฐธรรมนูญและเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญ ตลอดจนภารกิจหลักของศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมไปถึงการเสนอทิศทางและเป้าหมายเพื่อยกระดับศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง (High Performance Organization)

นอกจากนี้ได้นำเสนอทิศทางและเป้าหมายเพื่อยกระดับศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง (High Performance Organization) โดยดำเนินการวิเคราะห์และเปรียบเทียบการดำเนินงานตามภารกิจด้านต่างๆ ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญกับหน่วยงานภายในประเทศหรือต่างประเทศ โดยใช้การเทียบวัดผลการดำเนินงาน ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือสมรรถนะขององค์กร โดยใช้หลัก Benchmark และวิเคราะห์หาช่องว่าง (GAP Analysis) ของผลการดำเนินงาน ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือสมรรถนะ เพื่อระบุทิศทางและเป้าหมายในการยกระดับศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง (High Performance Organization)

จากกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่กล่าวมาข้างต้น นำมาสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ รายละเอียดดังนี้

แผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐–๒๕๖๔

วิสัยทัศน์ (Vision)

ศาลรัฐธรรมนูญเป็นสถาบันหลักที่คุ้มครองความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญตามหลักนิติธรรม สร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน โดยมีกลไกสนับสนุนงานที่มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

พันธกิจ (Mission)

๑. รักษาความชอบธรรมของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๒. รักษาความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ
๓. รักษาความสมดุลในระบบการเมือง
๔. สร้างความเชื่อมั่นต่อภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญ
๕. สร้างความถูกต้องเป็นธรรมตามหลักนิติธรรม
๖. สร้างบรรทัดฐานในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพให้แก่ประชาชน

เป้าประสงค์ (Goals)

เพื่อให้บรรลุพันธกิจดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานไว้ ดังนี้
๑. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการพิจารณาคดีสู่ระดับสากล
๒. เสริมสร้างและพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในองค์กรมีความเข้มแข็ง บุคลากรมีความสามารถควบคู่คุณธรรมและจริยธรรม
๓. เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความศรัทธาเชื่อมั่นของประชาชนต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ค่านิยม (ศาลรัฐธรรมนูญ)

“ยึดหลักนิติธรรม ค้ำจุนประชาธิปไตย ห่วงใยสิทธิเสรีภาพของประชาชน”

ค่านิยม (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ)

RIGHT
“องค์กรแห่งความถูกต้องและยุติธรรม”

R: Righteousness	มีคุณธรรมยึดมั่นในความถูกต้อง
I: Intelligence	มุ่งพัฒนาตนเอง
G: Good will	มีไมตรีจิตต่อทุกคน
H: Harmony	มีความรักความสามัคคี
T: Teamwork	มุ่งมั่นทำงานเป็นทีม

แผนภาพที่ ๓ แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy map)

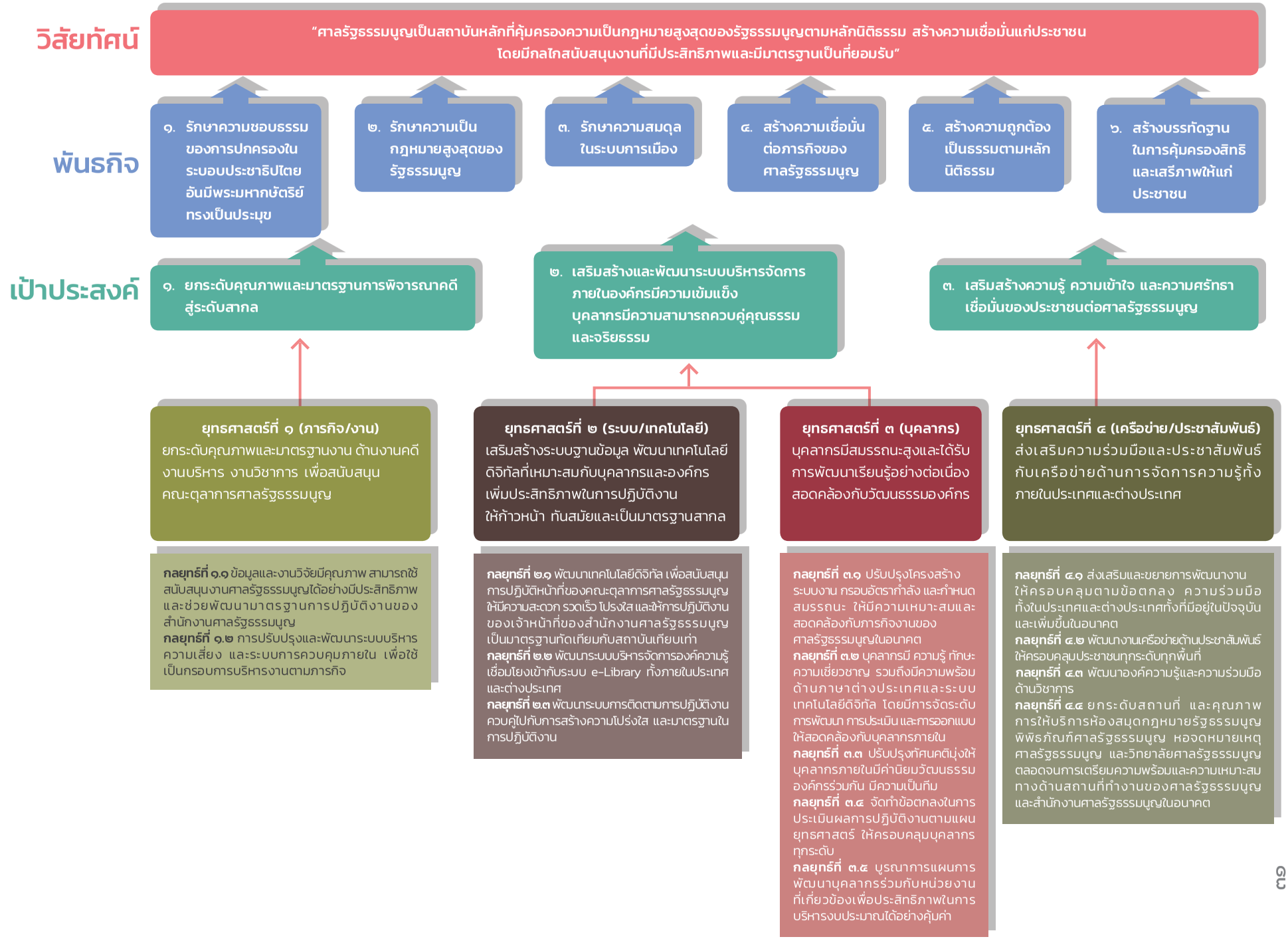

๓.๕ อัตรากำลังของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

นับตั้งแต่มีการจัดตั้งสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการสรรหาบุคลากรเพื่อรองรับภารกิจในการสนับสนุนงานด้านพิจารณาวินิจฉัยคดี และงานบริหารด้านต่างๆ ของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี จนถึงปัจจุบัน (ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐) มีอัตรากำลังรวมทั้งสิ้น ๒๒๒ อัตรา แบ่งออกเป็น อัตรากำลังของข้าราชการ จำนวน ๑๖๙ อัตรา (มีข้าราชการดำรงตำแหน่งอยู่จริง จำนวน ๑๓๔ อัตรา) และอัตรากำลังของลูกจ้างประจำ จำนวน ๓๓ อัตรา (มีลูกจ้างประจำดำรงตำแหน่งอยู่จริง จำนวน ๓๒ อัตรา) และอัตรากำลังของลูกจ้างชั่วคราว จำนวน ๒๐ อัตรา (มีลูกจ้างชั่วคราวดำรงตำแหน่งอยู่จริง จำนวน ๑๗ อัตรา) รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนอัตรากำลังข้าราชการและลูกจ้างตามโครงสร้างของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สำนัก/กลุ่มงาน	จำนวน ข้าราชการ (คน)	จำนวน ลูกจ้างประจำ (คน)	จำนวน ลูกจ้างชั่วคราว (คน)
ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	๓	๐	๐
ที่ปรึกษาด้านวิชาการ	๑	๐	๐
กลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญ	๑๗	๑	๒
กลุ่มงานตรวจสอบภายใน	๓	๐	๐
สำนักประธานศาลรัฐธรรมนูญ	๙	๒	๑
สำนักบริหารกลาง	๒๒	๒๐	๓
สำนักคดี ๑	๑๑	๐	๐
สำนักคดี ๒	๑๑	๐	๐
สำนักคดี ๓	๑๑	๐	๐
สำนักคดี ๔	๑๑	๐	๐
สำนักคดี ๕	๑๕	๔	๒
สำนักพัฒนาระบบบริหาร	๑๖	๓	๓
สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและประชาสัมพันธ์	๑๗	๒	๕
สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา	๒๒	๑	๔
รวม	๑๖๙	๓๓	๒๐

แผนภูมิที่ ๑ แสดงจำนวนอัตรากำลังข้าราชการและลูกจ้างตามโครงสร้างของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

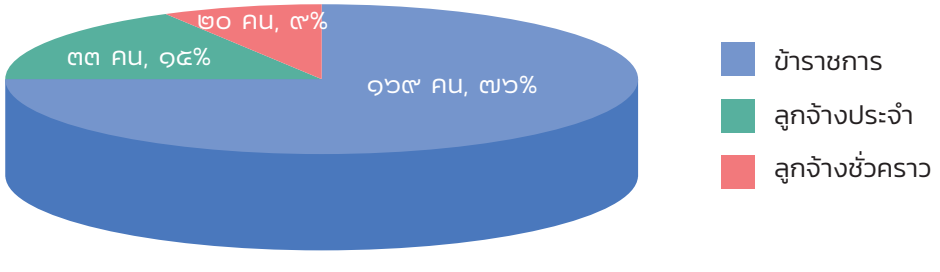

แผนภูมิที่ ๒ แสดงจำนวนอัตรากำลังข้าราชการและลูกจ้างจำแนกตามตำแหน่งที่มีอยู่จริงของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

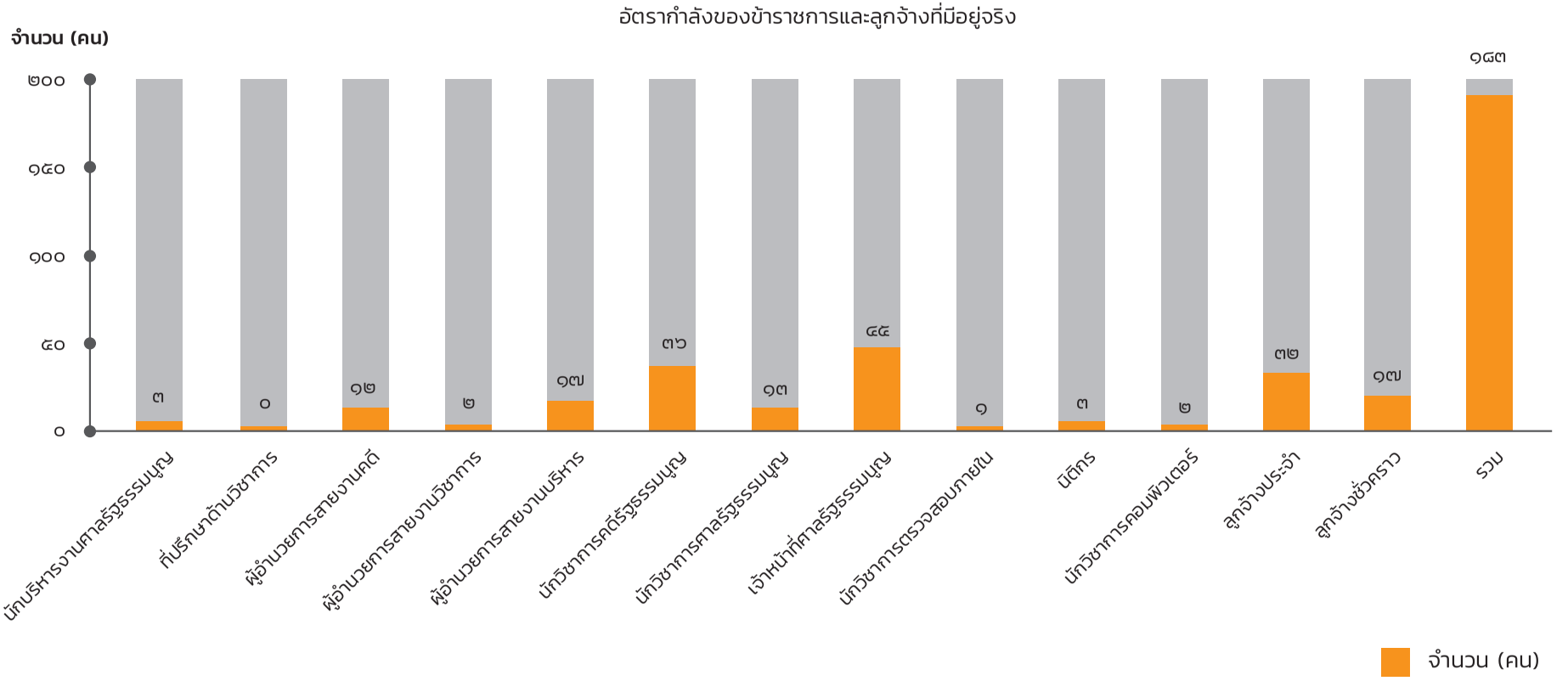

ทั้งนี้ สามารถจำแนกบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจำแนกตามเพศ แบ่งออกเป็นเพศชาย จำนวน ๙๔ คน เพศหญิง จำนวน ๘๙ คน ดังแผนภูมิที่ ๓

แผนภูมิที่ ๓ แสดงจำนวนบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จำแนกตามเพศ

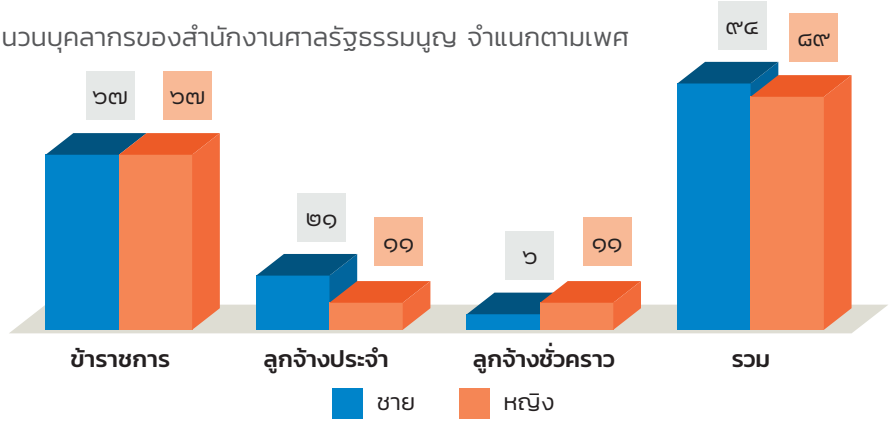

๓.๖ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ จำนวน ๒๔๗,๓๕๐,๙๐๐ บาท พบว่า รายการค่าใช้จ่ายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร จำนวน ๑๔๙,๙๔๖,๖๐๐ บาท (ร้อยละ ๖๐.๖๒) รองลงมาเป็น ค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงาน จำนวน ๘๙,๓๖๑,๗๐๐ บาท (ร้อยละ ๓๖.๑๓) และค่าใช้จ่ายด้านครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง จำนวน ๘,๐๔๒,๖๐๐ บาท (ร้อยละ ๓.๒๕) ดังตารางที่ ๒ และแผนภูมิที่ ๔

ตารางที่ ๒ การจัดสรรงบประมาณจำแนกตามรายการค่าใช้จ่ายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑. ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	**๑๔๙,๙๔๖,๖๐๐**	**๖๐.๖๒**
๑.๑ ค่าตอบแทนคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและคณะสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	๔๕,๐๔๒,๗๐๐	๑๘.๒๑
๑.๒ ค่าตอบแทนข้าราชการ ลูกจ้าง และเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	๑๐๔,๙๐๓,๙๐๐	๔๒.๔๑
๒. ค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงาน	**๘๙,๓๖๑,๗๐๐**	**๓๖.๑๓**
๒.๑ ค่าตอบแทน	๑๒,๖๓๘,๕๐๐	๕.๑๑
๒.๒ ค่าใช้สอย	๖๖,๐๐๐,๗๐๐	๒๖.๖๙
๒.๓ ค่าวัสดุ	๓,๗๑๗,๐๐๐	๑.๕๐
๒.๔ ค่าสาธารณูปโภค	๗,๐๐๕,๕๐๐	๒.๘๓
๓. ค่าใช้จ่ายด้านครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง	**๘,๐๔๒,๖๐๐**	**๓.๒๕**
๓.๑ ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	๑,๗๖๕,๐๐๐	๐.๗๑
๓.๒ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	๖,๒๗๗,๖๐๐	๒.๕๔
รวม	**๒๔๗,๓๕๐,๙๐๐**	**๑๐๐.๐๐**

แผนภูมิที่ ๔ แสดงสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามประเภท รายการค่าใช้จ่ายที่ได้รับจัดสรร

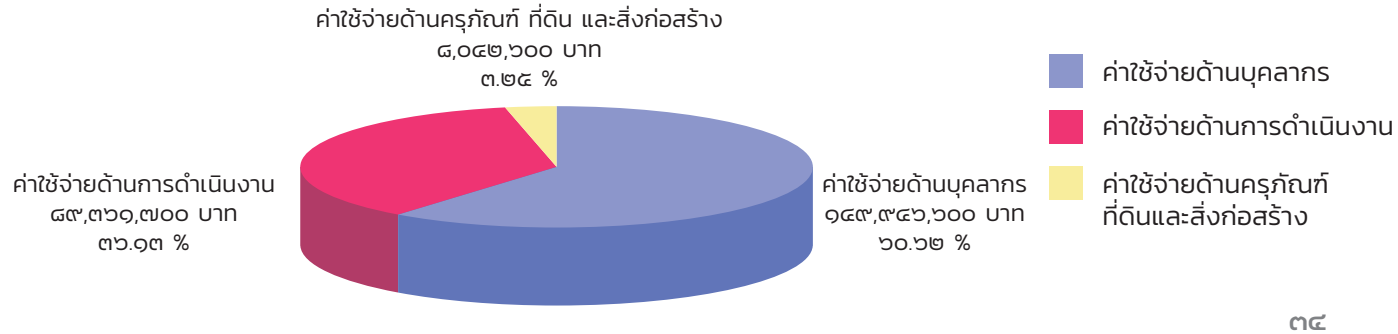

ส่วนที่ ๒

ภาพรวมการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

๒ ภาพรวมการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

๑. การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ ดังนี้

- ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวนทั้งสิ้น ๑๙๕,๕๒๖,๔๐๐ บาท โดยมีค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร จำนวน ๑๒๕,๘๕๐,๓๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงาน จำนวน ๖๓,๖๗๖,๑๐๐ บาท และค่าใช้จ่ายด้านครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง จำนวน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวนทั้งสิ้น ๒๓๖,๐๗๗,๔๐๐ บาท โดยมีค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร จำนวน ๑๔๕,๖๔๗,๓๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงาน จำนวน ๗๖,๕๖๗,๑๐๐ บาท และค่าใช้จ่ายด้านครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง จำนวน ๑๓,๘๖๓,๐๐๐ บาท
- ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวนทั้งสิ้น ๒๓๕,๕๙๑,๘๐๐ บาท โดยมีค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร จำนวน ๑๔๙,๒๕๙,๔๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงาน จำนวน ๗๔,๙๙๕,๙๐๐ บาท และค่าใช้จ่ายด้านครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง จำนวน ๑๑,๓๓๖,๕๐๐ บาท

- ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวนทั้งสิ้น ๒๔๗,๓๕๐,๙๐๐ บาท โดยมีค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร จำนวน ๑๔๙,๙๔๖,๖๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงาน จำนวน ๘๙,๓๖๑,๗๐๐ บาท และค่าใช้จ่ายด้านครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง จำนวน ๘,๐๔๒,๖๐๐ บาท

สามารถแสดงการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ รายละเอียดดังตารางที่ ๓ และแผนภูมิที่ ๕

ตารางที่ ๓ การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐

รายการ	งบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๗	งบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๘	งบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๙	งบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๐
๑. ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	**๑๒๕,๘๕๐,๓๐๐**	**๑๔๕,๖๔๗,๓๐๐**	**๑๔๙,๒๕๙,๔๐๐**	**๑๔๙,๙๔๖,๖๐๐**
๑.๑ ค่าตอบแทนคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและคณะสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	๔๓,๕๕๔,๑๐๐	๔๖,๐๗๘,๕๐๐	๔๖,๒๖๔,๓๐๐	๔๕,๐๔๒,๗๐๐
๑.๒ ค่าตอบแทนข้าราชการ ลูกจ้าง และเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	๘๒,๒๙๖,๒๐๐	๙๙,๕๖๘,๘๐๐	๑๐๒,๙๙๕,๑๐๐	๑๐๔,๙๐๓,๙๐๐
๒. ค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงาน	**๖๓,๖๗๖,๑๐๐**	**๗๖,๕๖๗,๑๐๐**	**๗๔,๙๙๕,๙๐๐**	**๘๙,๓๖๑,๗๐๐**
๒.๑ ค่าตอบแทน	๓,๕๔๑,๒๐๐	๓,๕๗๗,๒๐๐	๕,๒๐๖,๐๐๐	๑๒,๖๓๘,๕๐๐
๒.๒ ค่าใช้สอย	๔๙,๔๑๒,๔๐๐	๖๒,๒๖๗,๔๐๐	๕๙,๐๖๗,๔๐๐	๖๖,๐๐๐,๗๐๐
๒.๓ ค่าวัสดุ	๓,๗๑๗,๐๐๐	๓,๗๑๗,๐๐๐	๓,๗๑๗,๐๐๐	๓,๗๑๗,๐๐๐
๒.๔ ค่าสาธารณูปโภค	๗,๐๐๕,๕๐๐	๗,๐๐๕,๕๐๐	๗,๐๐๕,๕๐๐	๗,๐๐๕,๕๐๐
๓. ค่าใช้จ่ายด้านครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง	**๖,๐๐๐,๐๐๐**	**๑๓,๘๖๓,๐๐๐**	**๑๑,๓๓๖,๕๐๐**	**๘,๐๔๒,๖๐๐**
๓.๑ ครุภัณฑ์สำนักงาน	-	-	-	-
๓.๒ ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	-	-	๖,๗๙๐,๐๐๐	-
๓.๓ ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	-	๖,๖๓๐,๐๐๐	๖๖๐,๐๐๐	๑,๗๖๕,๐๐๐
๓.๔ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	๖,๐๐๐,๐๐๐	๗,๒๓๓,๐๐๐	๓,๘๘๖,๕๐๐	๖,๒๗๗,๖๐๐
รวม	**๑๙๕,๔๒๖,๔๐๐**	**๒๓๖,๐๗๗,๔๐๐**	**๒๓๕,๕๙๑,๘๐๐**	**๒๔๗,๓๕๐,๙๐๐**

แผนภูมิที่ ๕ การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐

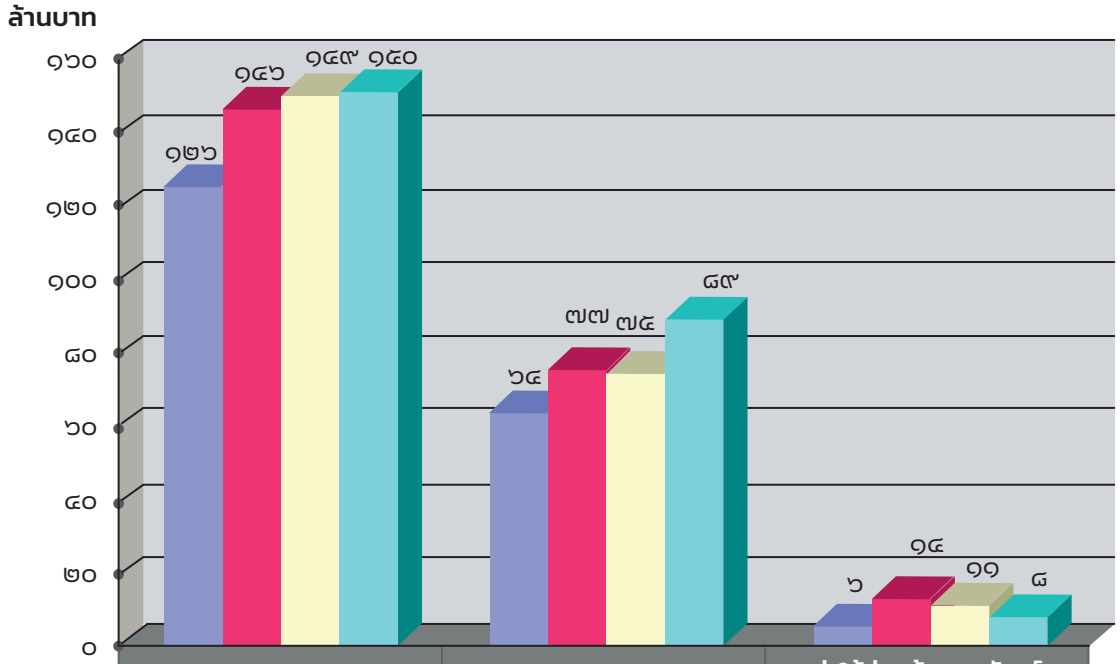

	ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	ค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายด้านครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง
๒๕๕๗	๑๒๕,๘๕๐,๓๐๐	๖๓,๖๗๖,๑๐๐	๖,๐๐๐,๐๐๐
๒๕๕๘	๑๔๕,๖๔๗,๓๐๐	๗๖,๕๖๗,๑๐๐	๑๓,๘๖๓,๐๐๐
๒๕๕๙	๑๔๙,๒๕๙,๔๐๐	๗๔,๙๙๕,๙๐๐	๑๑,๓๓๖,๕๐๐
๒๕๖๐	๑๔๙,๙๔๖,๖๐๐	๘๙,๓๖๑,๗๐๐	๘,๐๔๒,๖๐๐

๒. การเปรียบเทียบการจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๐

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งสิ้น จำนวน ๒๔๗,๓๕๐,๙๐๐ บาท (ซึ่งมีอัตราที่เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๑๑,๗๕๙,๑๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔.๙๙) โดยมีค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร จำนวน ๑๔๙,๙๔๖,๖๐๐ บาท (ซึ่งมีอัตราที่เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๖๘๗,๒๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๖) ค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงาน จำนวน ๘๙,๓๖๑,๗๐๐ บาท (ซึ่งมีอัตราที่เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๑๔,๓๖๕,๘๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๖) และค่าใช้จ่ายด้านครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง จำนวน ๘,๐๔๒,๖๐๐ บาท (ซึ่งมีอัตราที่ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๓,๒๙๓,๙๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๐๖) ซึ่งสามารถแสดงการเปรียบเทียบการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๐ รายละเอียดดังตารางที่ ๔ และแผนภูมิที่ ๖

ตารางที่ ๔ การเปรียบเทียบการจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๐

รายการ	งบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๙	งบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๐	งบประมาณเพิ่ม/ลด	ร้อยละ
๑. ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	**๑๔๙,๒๕๙,๔๐๐**	**๑๔๙,๙๔๖,๖๐๐**	**๖๘๗,๒๐๐**	**๐.๔๖**
๑.๑ ค่าตอบแทนคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและคณะสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	๔๖,๒๖๔,๓๐๐	๔๕,๐๔๒,๗๐๐	๑,๒๒๑,๖๐๐	๒.๖๔
๑.๒ ค่าตอบแทนข้าราชการ ลูกจ้าง และเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	๑๐๒,๙๙๕,๑๐๐	๑๐๔,๙๐๓,๙๐๐	๑,๙๐๘,๘๐๐	๑.๘๕
๒. ค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงาน	**๗๔,๙๙๕,๙๐๐**	**๘๙,๓๖๑,๗๐๐**	**๑๔,๓๖๕,๘๐๐**	**๑๙.๑๖**
๒.๑ ค่าตอบแทน	๕,๒๐๖,๐๐๐	๑๒,๖๓๘,๕๐๐	๗,๔๓๒,๕๐๐	๑๔๒.๗๗
๒.๒ ค่าใช้สอย	๕๙,๐๖๗,๔๐๐	๖๖,๐๐๐,๗๐๐	๖,๙๓๓,๓๐๐	๑๑.๗๔
๒.๓ ค่าวัสดุ	๓,๗๑๗,๐๐๐	๓,๗๑๗,๐๐๐	-	-
๒.๔ ค่าสาธารณูปโภค	๗,๐๐๕,๕๐๐	๗,๐๐๕,๕๐๐	-	-
๓. ค่าใช้จ่ายด้านครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง	**๑๑,๓๓๖,๕๐๐**	**๘,๐๔๒,๖๐๐**	**-๓,๒๙๓,๙๐๐**	**-๒๙.๐๖**
๓.๑ ครุภัณฑ์สำนักงาน	-	-	-	-
๓.๒ ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	๖,๗๙๐,๐๐๐	-	-๖,๗๙๐,๐๐๐	-๑๐๐.๐๐
๓.๓ ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	๖๖๐,๐๐๐	๑,๗๖๕,๐๐๐	๑,๑๐๕,๐๐๐	๑๖๗.๔๒
๓.๔ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	๓,๘๘๖,๕๐๐	๖,๒๗๗,๖๐๐	๒,๓๙๑,๑๐๐	๖๑.๕๒
รวม	**๒๓๕,๕๙๑,๘๐๐**	**๒๔๗,๓๕๐,๙๐๐**	**๑๑,๗๕๙,๑๐๐**	**๔.๙๙**

แผนภูมิที่ ๖ การเปรียบเทียบการจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๐

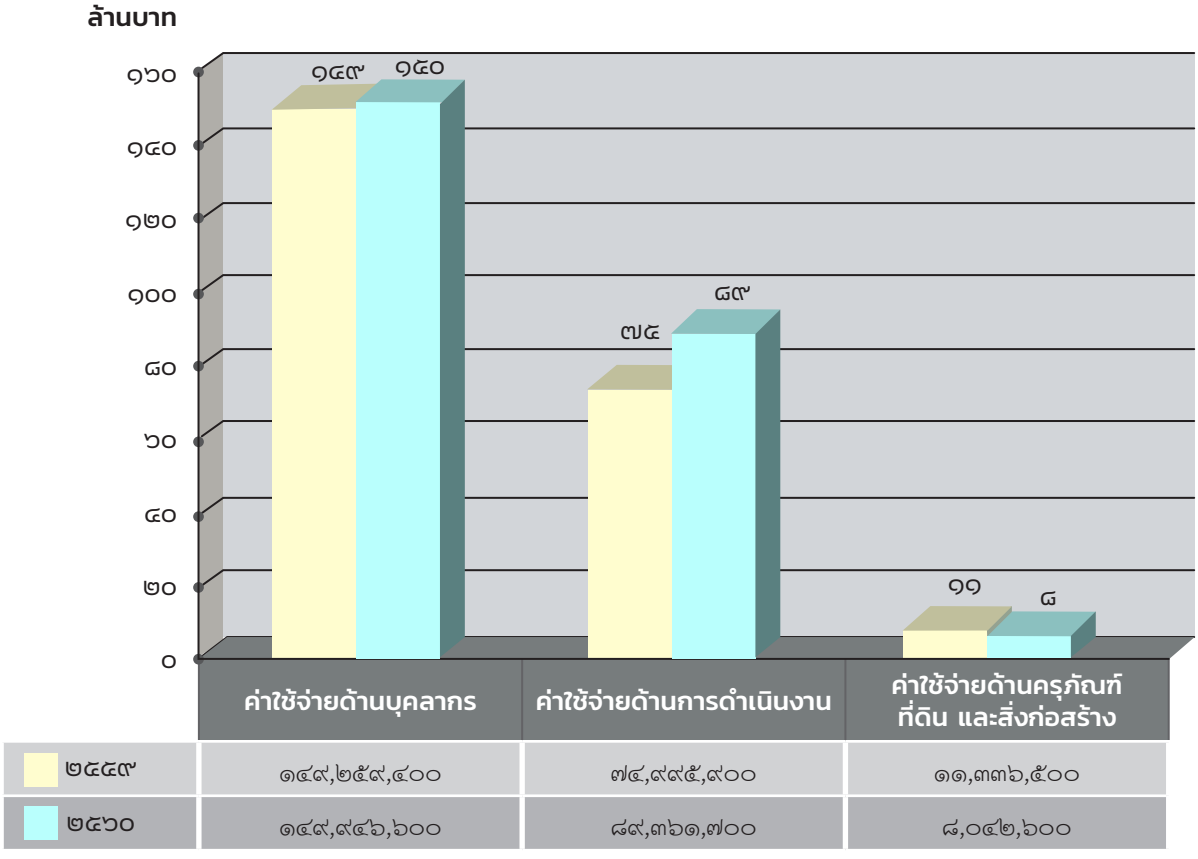

๓. การเปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จัดสรรงบประมาณ จำนวน ๒๔๗,๓๕๐,๙๐๐ บาท ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ จำนวน ๑๙๐,๙๗๘,๒๕๙.๒๙ บาท (ร้อยละ ๗๗.๒๑) รายละเอียดดังตารางที่ ๕ และแผนภูมิที่ ๗

ตารางที่ ๕ การเปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

รายการ	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	งบประมาณที่เบิกจ่าย ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐	ร้อยละของการเบิกจ่าย
๑. ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	๑๔๙,๙๔๖,๖๐๐	๑๔๙,๙๔๖,๖๐๐	๑๐๐
๒. ค่าใช้จ่ายด้านการดำเนินงาน	๘๙,๓๖๑,๗๐๐	๔๑,๐๐๐,๗๓๖.๒๙	๔๕.๘๘
๓. ค่าใช้จ่ายด้านครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	๘,๐๔๒,๖๐๐	๓๐,๙๒๓	๐.๓๘
รวมเงินงบประมาณ	**๒๔๗,๓๕๐,๙๐๐**	**๑๙๐,๙๗๘,๒๕๙.๒๙**	**๗๗.๒๑**

แผนภูมิที่ ๗ การเปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

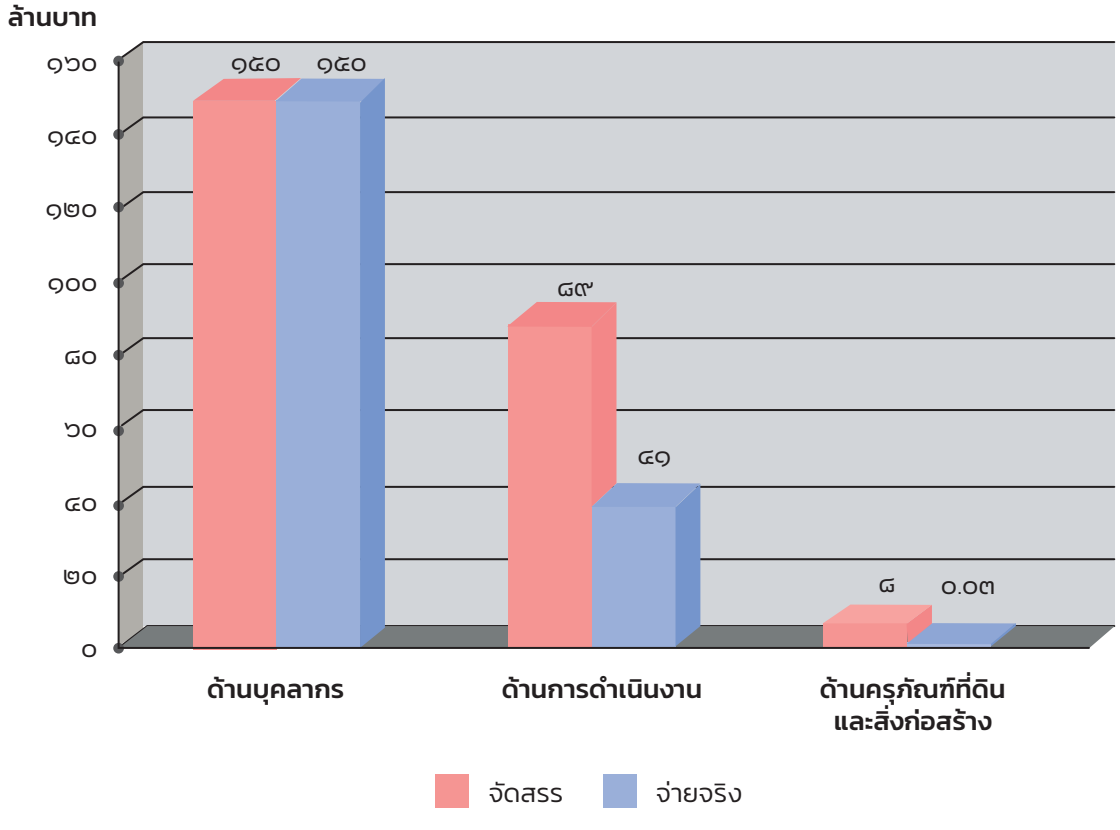

ส่วนที่ ๓

ผลการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ และสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๓. ผลการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๑. ผลการดำเนินงานด้านคดี

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานงาน ด้านงานคดี งานบริหาร งานวิชาการ เพื่อสนับสนุนคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ ข้อมูลและงานวิจัยมีคุณภาพ สามารถใช้สนับสนุนงานศาลรัฐธรรมนูญได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

แผนงานที่ ๑.๑.๒ การพัฒนาระบบงานคดี งานบริหาร งานวิชาการ เพื่อสนับสนุนคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยคดีที่เข้ามาสู่ศาลในปี ๒๕๖๐ โดยมีคำร้องที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ รวม ๕๑ เรื่อง ซึ่งสามารถสรุปผลการพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญได้ ดังนี้

(๑) คำร้องที่ประชาชนยื่นโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ๔๖ เรื่อง

(๒) คำร้องทั่วไป ๕ เรื่อง

โดยศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัย ๑ คำวินิจฉัย และมีคำสั่ง ๔๔ คำสั่ง คงค้างยกไปพิจารณาวินิจฉัยในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ จำนวน ๖ เรื่อง

แผนภูมิที่ ๘ สรุปสถิติคดีของศาลรัฐธรรมนูญ (ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๖๐)

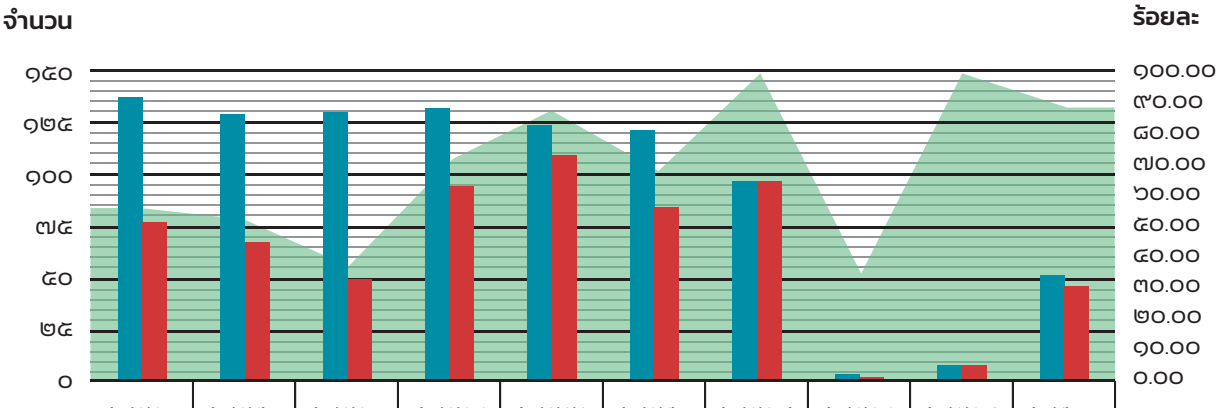

	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
จำนวนคำร้อง	๑๓๖	๑๒๙	๑๓๐	๑๓๑	๑๒๓	๑๒๑	๙๖	๓	๘	๕๑
ผลดำเนินการรวม	๗๖	๖๗	๔๙	๙๔	๑๐๙	๘๔	๙๖	๑	๘	๔๕
ร้อยละ	๕๕.๘๘	๕๑.๙๔	๓๗.๖๙	๗๑.๗๖	๘๘.๖๒	๖๙.๔๒	๑๐๐.๐๐	๓๓.๓๓	๑๐๐.๐๐	๘๘.๒๔
คดีค้างยกไป	๖๐	๖๐	๘๑	๓๗	๑๔	๓๗	๐	๒	๐	๖

จำนวนคำร้อง ผลดำเนินการรวม ร้อยละ

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

หมายเหตุ : ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่งคืนเรื่องตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๐ วรรคสาม ๒ เรื่อง

๑.๑ สรุปย่อคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ๑ วินิจฉัย

๑) คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๐

เรื่อง ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติส่งความเห็นของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๒๖๓ ว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... มาตรา ๕๖ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

ผู้ร้อง ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๒๒๘ มาตรา ๒๖๓ มาตรา ๒๖๗ และมาตรา ๒๗๓

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... มาตรา ๕๖

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้ร้อง ส่งความเห็นของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวม ๓๖ คน เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบ มาตรา ๒๖๓ โดยเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๓ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ กรณีที่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๖๗ แล้ว การดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๓ ไม่มีบทบัญญัติใดยกเว้นว่าไม่ต้องนำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้มาใช้บังคับ ดังนั้น แม้จะมีบทบัญญัติให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องจะได้บัญญัติไว้ก็ตาม แต่ก็ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญด้วย ดังนั้น การที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินพ.ศ. .... มาตรา ๕๖ บัญญัติให้ยกเว้นคุณสมบัติบางประการ ตามรัฐธรรมนูญเพื่อให้ดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไปได้ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำขึ้นและสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ และมาตรา ๒๗๓ วรรคหนึ่ง โดยร่างมาตรา ๕๖ เป็นร่างบทเฉพาะกาลว่าด้วยการดำรงตำแหน่งต่อไปในช่วงเปลี่ยนผ่านระหว่างการบังคับใช้กฎหมายเดิมที่สิ้นผลกับกฎหมายใหม่ที่ใช้บังคับ ในส่วนของการดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดของประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ส่วนข้อที่ว่า ร่างมาตรา ๕๖ ที่กำหนดให้ยกเว้นการนำมาตรา ๘ มาใช้บังคับ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของผู้ตรวจการแผ่นดินที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๘ มีผลให้ร่างมาตราดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่า เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้กำหนดการดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดของผู้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ถือได้ว่ารัฐธรรมนูญได้มอบอำนาจให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้พิจารณากำหนดการดำรงตำแหน่งต่อไปของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว โดยที่รัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติเรื่องระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไปหรือการพ้นจากตำแหน่ง

รวมถึงเหตุยกเว้นคุณสมบัติของบุคคลดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น การที่ร่างมาตรา ๕๖ กำหนดการยกเว้นคุณสมบัติบางประการตามรัฐธรรมนูญ จึงมิใช่กรณีที่ร่างมาตรา ๕๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... มาตรา ๕๖ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

๑.๒ สรุปย่อคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่น่าสนใจ

๑) คำสั่งที่ ๒/๒๕๖๐

(เรื่องพิจารณาที่ ต.๑/๒๕๖๐) วันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เรื่อง ผู้ร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ว่า การบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑) ของนายกรัฐมนตรีและผู้ปฏิบัติราชการแทน ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นการตรวจสอบการกระทำของฝ่ายบริหารว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔ ถึงมาตรา ๖ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ ถึงมาตรา ๖ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ รวมทั้งขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๒๗ หรือไม่ ซึ่งการกระทำของฝ่ายบริหารที่ผู้ร้องอ้างว่าละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของตนนั้น ได้เกิดขึ้นโดยผู้ร้องได้ใช้สิทธิขอเยียวยาผ่านทางช่องทางตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จนสิ้นสุดกระบวนการไปแล้ว ถือเป็นกรณีที่ยุติไปแล้วในช่วงเวลาภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าว การที่ผู้ร้องจะใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัยข้อเท็จจริงซึ่งเกิดขึ้นและเป็นกรณีที่ยุติไปแล้วก่อนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ใช้บังคับ ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๒) คำสั่งที่ ๓/๒๕๖๐

(เรื่องพิจารณาที่ ต. ๒/๒๕๖๐) วันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เรื่อง ผู้ร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ว่า ขอให้รัฐบาลออกคำสั่งให้ ๖ หน่วยงานของรัฐบาล ประชุมร่วมกับโครงการ SPED เพื่อความร่วมมือในการสร้าง Safety Zone ๑๐๐ % พื้นที่ปลอดภัยภาคประชาชน ๑๔๔.๑ ตารางกิโลเมตร ของ UTOPIA อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องทุกฉบับของผู้ร้อง ไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญอันเนื่องมาจากการกระทำใด โดยเนื้อหาของคำร้องอ่านพอเข้าใจได้เพียงว่าผู้ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนให้การสนับสนุนการจัดทำโครงการตามความคิดเห็นของผู้ร้องเท่านั้น

ไม่มีการกระทำใดที่เป็นการละเมิดต่อสิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของผู้ร้อง กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้วินิจฉัยได้ และเมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้วินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๓) คำสั่งที่ ๔/๒๕๖๐

(เรื่องพิจารณาที่ ต. ๓/๒๕๖๐) วันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เรื่อง ผู้ร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๖ (๑) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ (๑) (๓) มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องทุกฉบับเป็นกรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าตนถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองอันสืบเนื่องมาจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๖ (๑) จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ (๑) (๓) มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๘ หรือไม่ อันเป็นกรณีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้สิทธิในการยื่นคำร้องเกี่ยวกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะแล้วโดยการใช้สิทธิทางศาลตามมาตรา ๒๑๒ และการใช้สิทธิทางผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๒๓๑ (๑) ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ได้ และเมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๔) คำสั่งที่ ๕/๒๕๖๐

(เรื่องพิจารณาที่ ต.๔/๒๕๖๐) วันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เรื่อง ผู้ร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ว่า พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ มาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าตนเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่มีบทบัญญัติหลายมาตราจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพโดยสุจริต และเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบริษัทรักษาความปลอดภัยในฐานะนิติบุคคลผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยและพนักงานรักษาความปลอดภัย จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖

มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ มาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๗ อันเป็นกรณีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้สิทธิในการยื่นคำร้องเกี่ยวกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะแล้ว โดยการใช้สิทธิทางศาลตามมาตรา ๒๑๒ และการใช้สิทธิทางผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๒๓๑ (๑) ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๕) คำสั่งที่ ๖/๒๕๖๐

(เรื่องพิจารณาที่ ต. ๕/๒๕๖๐) วันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เรื่อง ผู้ร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ว่า ร่างพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่ผ่านการพิจารณาสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่ากระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หรือไม่ อันเป็นกรณีการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว ซึ่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๘ ประกอบมาตรา ๒๖๓ ได้บัญญัติกระบวนการร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว โดยกำหนดให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เสนอความเห็นดังกล่าวต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย หรือให้นายกรัฐมนตรีส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ได้ และเมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๖) คำสั่งที่ ๗/๒๕๖๐

(เรื่องพิจารณาที่ ต. ๖/๒๕๖๐) วันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เรื่อง ผู้ร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ว่า พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๔๔ และข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยสมาชิก พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๖ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าตนถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเนื่องมาจากพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๔๔ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หรือไม่ อันเป็นกรณีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ได้บัญญัติให้สิทธิในการยื่นคำร้องเกี่ยวกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะแล้วโดยการใช้สิทธิทางศาลตามมาตรา ๒๑๒ และการใช้สิทธิทางผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๒๓๑ (๑) ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ได้ และเมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๗) คำสั่งที่ ๘/๒๕๖๐

(เรื่องพิจารณาที่ ต. ๗/๒๕๖๐) วันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เรื่อง ผู้ร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ว่า พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ มาตรา ๗๔ และมาตรา ๗๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ ประกอบมาตรา ๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ มาตรา ๗๔ และมาตรา ๗๗ น่าจะมีลักษณะที่ลิดรอนสิทธิของบุคคลที่เป็นข้าราชการในมหาวิทยาลัย และน่าจะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ ประกอบมาตรา ๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ หรือไม่ อันเป็นกรณีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้สิทธิในการยื่นคำร้องเกี่ยวกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะแล้วโดยการใช้สิทธิทางศาลตามมาตรา ๒๑๒ และการใช้สิทธิทางผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๒๓๑ (๑) ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๘) คำสั่งที่ ๙/๒๕๖๐

(เรื่องพิจารณาที่ ต. ๘/๒๕๖๐) วันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เรื่อง ผู้ร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ว่า ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมในการตัดสินคลาดเคลื่อนไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมดังกล่าว เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งไม่ปรากฏว่า

มีข้อเท็จจริงอื่นที่นอกเหนือไปจากการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามหน้าที่และอำนาจของศาลที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘๘ โดยผู้พิพากษาย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้เป็นไปโดยรวดเร็วเป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง แต่เป็นกรณีที่ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามหน้าที่และอำนาจของศาลตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ได้ และเมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้วินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๙) คำสั่งที่ ๑๐/๒๕๖๐

(เรื่องพิจารณาที่ ต.๙/๒๕๖๐) วันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เรื่อง ผู้ร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ว่า พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓ มาตรา ๑๙ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ก (๔) และ ข (๓) มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคสี่ มาตรา ๔๐ มาตรา ๗๗ และตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดประเด็นตามคำร้องที่ต้องพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ไว้ ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าตนเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓ มาตรา ๑๙ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ก (๔) และ ข (๓) มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๘ ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพโดยสุจริต และเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบริษัทรักษาความปลอดภัยในฐานะนิติบุคคลผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยและพนักงานรักษาความปลอดภัย จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคสี่ มาตรา ๔๐ มาตรา ๗๗ และตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ อันเป็นกรณีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายและการตรากฎหมายขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้สิทธิในการยื่นคำร้องเกี่ยวกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะแล้วโดยการใช้สิทธิทางศาลตามมาตรา ๒๑๒ และการใช้สิทธิทางผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๒๓๑ (๑)

ประเด็นที่สอง ทั้งการขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการตรากฎหมายโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๘ ได้บัญญัติให้สิทธิในการยื่นคำร้องไว้เป็นการเฉพาะแล้วเช่นกัน โดยกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกทั้งสองสภา หรือนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ดังนั้น ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ได้ และเมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้วินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๑๐) คำสั่งที่ ๑๑/๒๕๖๐

(เรื่องพิจารณาที่ ต. ๑๐/๒๕๖๐) วันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เรื่อง ผู้ร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ว่า ร่างพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่ผ่านการพิจารณาสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่ากระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หรือไม่ อันเป็นกรณีการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว ซึ่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๘ ประกอบมาตรา ๒๖๓ ได้บัญญัติกระบวนการร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว โดยกำหนดให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เสนอความเห็นดังกล่าวต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย หรือให้นายกรัฐมนตรีส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวโดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ ได้ และเมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๒. ผลการดำเนินงานด้านการวิจัย

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงข้อมูลและงานวิจัยให้มีคุณภาพ สามารถใช้สนับสนุนงานศาลรัฐธรรมนูญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยใช้กระบวนการสร้าง/พัฒนางานข้อมูลและงานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ควรต้องสนับสนุนการเผยแพร่รายงานการศึกษาวิจัยและบทความทางวิชาการและการให้ทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยทางวิชาการ เงินสมนาคุณผลงาน ให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและมีการดำเนินการให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีการดำเนินการดังนี้

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานงาน ด้านงานคดี งานบริหาร งานวิชาการ เพื่อสนับสนุนคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ ข้อมูลและงานวิจัยมีคุณภาพ สามารถใช้สนับสนุนงานศาลรัฐธรรมนูญได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

แผนงานที่ ๑.๑.๑ สร้าง/พัฒนาข้อมูลและงานวิจัย ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อใช้สนับสนุนงานของศาลรัฐธรรมนูญ

เพื่อเป็นการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในการพัฒนา แก้ไขปัญหา รวมถึงการป้องกันมิให้เกิดปัญหาในกระบวนการใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ตลอดจนถึงกระบวนการพิจารณาคดีและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจึงมีกิจกรรมและผลผลิต ดังนี้

ด้านการศึกษาวิจัย จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่

๑. โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง “การนำประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญ” โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวริศร เลิศธรรมเทวี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เป็นที่ปรึกษา

รายงานวิจัยฉบับนี้กล่าวถึงการนำประเพณีในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญโดยมีขอบเขตและวัตถุประสงค์สำคัญในการศึกษา ๓ ประการ กล่าวคือ (๑) ศึกษาแนวคิดและความเป็นมาเกี่ยวกับประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๒) ศึกษาเกี่ยวกับแนวคำวินิจฉัยของศาลไทยที่เกี่ยวข้องกับการนำประเพณีทางรัฐธรรมนูญมาใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีโดยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ และ (๓) ศึกษาตัวอย่างของประเพณีทางรัฐธรรมนูญทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการวางกรอบการนำประเพณีในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญของประเทศไทย

วิวัฒนาการของรัฐธรรมนูญที่ตกผลึกเป็นมาตรา ๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ปรากฏเป็นครั้งแรกในธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรพุทธศักราช ๒๕๐๒ และตั้งแต่มีการบัญญัติเรื่องประเพณีการปกครองดังกล่าวมีเพียง ๓ คดี ที่กล่าวถึงประเพณีการปกครองฯ ได้แก่ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๑๒/๒๕๓๖ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๔๓ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๕๙ แต่ยังเป็นจำนวนน้อยเกินกว่าจะตกผลึกเป็นหลักการทางกฎหมายในตัวเอง รายงานวิจัยฉบับนี้ได้วิเคราะห์ถึงประเพณีทางรัฐธรรมนูญของไทยและต่างประเทศ พบว่าประเพณีทางรัฐธรรมนูญ

ของไทยมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกับกรณีศึกษาของต่างประเทศ ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (๑) การสืบราชสมบัติซึ่งเป็นประเพณีที่เป็นหลักการพื้นฐานของทุกประเทศที่มีการปกครองในระบอบกษัตริย์ (๒) ประเพณีทางรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับสถานะและความสัมพันธ์ของพระมหากษัตริย์กับสถาบันทางการเมือง กษัตริย์ทรงเป็นผู้แต่งตั้งตำแหน่งสำคัญๆ อาทิ นายกรัฐมนตรี ซึ่งอาจเกิดกรณีการพระราชทานนายกรัฐมนตรีดังกรณีที่เคยปรากฏในประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ หรือในออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๗๕ (๓) ประเพณีทางรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับมารยาททางการเมืองซึ่งไม่ปรากฏในประเทศไทย (๔) ประเพณีทางรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับหลักการแบ่งแยกอำนาจ อาทิ ศาลอังกฤษซึ่งไม่แทรกแซงอำนาจนิติบัญญัติที่แสดงให้เห็นถึงการเคารพอำนาจอธิปไตยของประชาชน (๕) ประเพณีทางรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเสนอร่างกฎหมาย และการกำหนดนโยบายในอังกฤษ ซึ่งรัฐสภามีบทบาทเป็นอย่างมากในการวางกรอบการดำเนินงานหรือการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหาร

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเป็น ๓ แนวทาง กล่าวคือ (๑) ข้อเสนอแนะนิติวิธีการนำประเพณีในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญ (๒) ข้อเสนอแนะแนวทางสำหรับศาลรัฐธรรมนูญไทยในการนำประเพณีทางรัฐธรรมนูญมาปรับใช้ โดยอาจเลือกรับปรับใช้จากบทเรียนที่ได้จากการศึกษาประเพณีทางรัฐธรรมนูญของต่างประเทศที่เป็นประเพณีปฏิบัติที่ดี และ (๓) การบัญญัติประเพณีทางรัฐธรรมนูญให้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสร้างความชัดเจนในการปรับใช้การใช้และการตีความเรื่องประเพณีทางรัฐธรรมนูญของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับหลักการแห่งกฎหมายและความเที่ยงธรรมต่อไป

๒. โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง “การละเมิดอำนาจศาล: ศึกษาเปรียบเทียบศาลรัฐธรรมนูญไทยกับต่างประเทศ” โดยศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นที่ปรึกษา

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับหลักการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดบทบัญญัติการละเมิดอำนาจศาลของประเทศที่มีระบบศาลรัฐธรรมนูญ (๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหลักการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจากบทบัญญัติของกฎหมายและคำพิพากษาของศาลที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ (๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติเรื่องการละเมิดอำนาจศาล

จากการศึกษา “การละเมิดศาล : ศึกษาเปรียบเทียบศาลรัฐธรรมนูญไทยกับต่างประเทศ” แล้วสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ ข้อความคิดว่าด้วยการละเมิดอำนาจศาล

ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเป็นมาตรการทางกฎหมายประการหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างสากลศาลในแต่ละประเทศทั่วโลกได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในอันที่จะผดุงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ขององค์กรตุลาการและในอันที่จะให้การดำเนินกระบวนพิจารณาพิพากษาของศาลสมเจตนารมณ์เพื่อประสาทความยุติธรรมแก่คู่ความ ไม่ว่าจะเป็นศาลในระบบกฎหมาย Common law อย่าง ราชอาณาจักรอังกฤษ สหรัฐอเมริกา หรือศาลในระบบ Civil Law อย่าง สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ราชอาณาจักรสเปน สาธารณรัฐเช็ก สาธารณรัฐเกาหลี ต่างก็มีมาตรการทางกฎหมายในลักษณะนี้เช่นเดียวกัน โดยมีเจตนารมณ์คือ เมื่อศาลมีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทให้แก่คู่ความ ก็จำเป็นต้องมีมาตรการ หรือเครื่องมือบางอย่างให้อำนาจแก่ศาลเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาล และเพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและเป็นธรรม อำนาจที่ให้นี้ยังรวมถึงอำนาจสั่งห้ามคู่ความมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาไปในทางก่อความรำคาญหรือในทางประวิงคดีให้ชักช้าหรือในทางฟุ่มเฟือยเกินสมควรอีกด้วย ความผิดฐานนี้เป็นความผิดพิเศษที่ไม่ต้องมีการฟ้องร้องให้ศาลลงโทษ หากแต่ศาลใช้อำนาจตามบทบัญญัติในเรื่องนี้สั่งลงโทษผู้ละเมิด

อำนาจศาลได้อย่างเฉียบขาดและโดยฉับพลัน ไม่ว่าผู้ละเมิดอำนาจศาลนั้นจะเป็นคู่ความในคดีที่ศาลกำลังพิจารณาอยู่หรือเป็นทนายความพยาน หรือบุคคลภายนอกก็ตาม ความผิดฐานนี้มิได้กำหนดไว้เพื่อคุ้มครองผู้พิพากษาเป็นการส่วนตัว หากแต่คำนึงถึงด้านผดุงรักษาความยุติธรรมในการดำเนินกระบวนพิจารณาเป็นสำคัญ

"คุณธรรมในทางกฎหมาย" ของบทกฎหมายที่ว่าด้วยละเมิดอำนาจศาล อาจแบ่งออกได้ ๒ ประการ คือ ก. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการพิจารณาของศาล และ ข. เกียรติศักดิ์ของความเป็นสถาบันศาล เพื่อให้ศาลสามารถรักษา "คุณธรรมในทางกฎหมาย" ดังกล่าวได้จึงต้องให้ศาลมีอำนาจอย่างน้อย ๒ ประการ ได้แก่ ก. ศาลจะต้องมีอำนาจเพียงพอที่จะบังคับให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งของศาล ข. ศาลจะต้องมีอำนาจเพียงพอที่จะป้องกันมิให้มีการใช้ศาลหรือกระบวนวิธีพิจารณาความในศาลไปในทางที่ผิด และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นองค์กรตุลาการเช่นเดียวกับศาลอื่นๆ แต่เป็นองค์กรตุลาการที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากศาลอื่นๆ กล่าวคือ

ก. ศาลรัฐธรรมนูญเป็นศาลที่มีเพียงชั้นศาลเดียวไม่มีชั้นศาลอื่นที่ทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญอีก

ข. ศาลรัฐธรรมนูญเป็นศาลเฉพาะที่ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ

ค. ศาลรัฐธรรมนูญแม้เป็นองค์กรตุลาการแต่ก็มีสถานะเป็น "องค์กรตามรัฐธรรมนูญ" มีความเท่าเทียมกับอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร

ง. ข้อพิพาทในทางรัฐธรรมนูญอาจมีลักษณะข้อพิพาททางการเมืองซึ่งอาศัยกฎเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท

จ. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลเป็นการทั่วไปผูกพันองค์กรของรัฐทั้งหลาย และ

ฉ. ศาลรัฐธรรมนูญถือว่าเป็นองค์กรหลักในการพิทักษ์ปกป้องคุ้มครองรัฐธรรมนูญ

ความแตกต่างเหล่านี้เองที่จะเป็นข้อพิจารณาให้เห็นถึงความจำเป็นอย่างที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องมีเครื่องมือในการดำเนินการให้การพิจารณาคดีของศาลเป็นไปโดยความสงบเรียบร้อย นอกจากนี้จะต้องรักษาเกียรติศักดิ์ของความเป็นสถาบันของศาลรัฐธรรมนูญด้วย การกระทำที่จะกระทบต่อศักดิ์ศรีของความเป็นสถาบันศาลรัฐธรรมนูญย่อมแตกต่างจากศาลทั่วไป เพราะศาลทั่วไปย่อมส่งผลกระทบต่อปัจเจกบุคคลที่ตกเป็นคู่ความในคดีเท่านั้น แต่ในขณะที่ทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญกระทบต่อสังคมโดยรวมและโดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทบต่อฝ่ายการเมือง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมืองที่อยู่ในฝ่ายของรัฐสภาหรือฝ่ายการเมืองที่อยู่ในส่วนของฝ่ายบริหาร ดังนั้นการกระทำที่จะกระทบต่อการทำหน้าที่ของสถาบันศาลรัฐธรรมนูญจึงมีบริบทและขอบเขตที่กว้างกว่าศาลทั่วไป

๒.๒ การศึกษาเปรียบเทียบการละเมิดอำนาจศาลของศาลรัฐธรรมนูญต่างประเทศ

การศึกษาเปรียบเทียบการละเมิดอำนาจศาลของศาลรัฐธรรมนูญต่างประเทศอาจสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ก. กฎหมายที่บัญญัติว่าด้วยการละเมิดอำนาจศาล

กฎหมายที่บัญญัติว่าด้วยการละเมิดอำนาจศาลของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีบัญญัติไว้ในรัฐบัญญัติว่าด้วยพระธรรมนูญศาล โดยรัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญฯ ให้นำมาตรการกฎหมายทั่วไป (รัฐบัญญัติว่าด้วยพระธรรมนูญศาล) มาใช้กับศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์ ซึ่งเป็นกรณีที่ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์ซึ่งถือว่าเป็น "องค์กรตามรัฐธรรมนูญ" ไปนำมาตรการของศาลทั่วไปมาใช้

สำหรับศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บทบัญญัติว่าด้วยการละเมิดอำนาจศาลของศาลรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฯ กรณีจึงไม่มีปัญหาเรื่อง

การตีความเรื่องการนำมาใช้บังคับโดยอนุโลม และจะต้องถือว่าบทบัญญัติเรื่องละเมิดอำนาจศาลถือว่าเป็นบทบัญญัติเฉพาะที่ใช้กับศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น เช่นเดียวกับสาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐเช็กและราชอาณาจักรสเปน ที่ได้บัญญัติเรื่องการละเมิดอำนาจศาลไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีในศาลรัฐธรรมนูญ

ข. ขอบเขตของการละเมิดอำนาจศาล

ขอบเขตการละเมิดอำนาจศาลของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและของราชอาณาจักรไทยมีความแตกต่างกัน บทบัญญัติว่าด้วยการละเมิดอำนาจศาลของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีบัญญัติไว้โดยใช้ถ้อยคำที่ไม่ชัดเจนทั้งในส่วนของ “การกระทำ” และ “วัตถุที่มุ่งคุ้มครอง” ส่วนการละเมิดอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติชัดเจนในส่วนของ “วัตถุที่มุ่งคุ้มครอง” ในส่วนการกระทำบัญญัติชัดเจนในเรื่องการวิจารณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัย ส่วนการกระทำที่เป็นการกระทบต่อกระบวนการพิจารณาไม่ได้บัญญัติไว้ แต่อย่างไรก็ตามมาตรา ๓๘ วรรคสองกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดของศาลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวรรคหนึ่งเพื่อให้การดำเนินกระบวนพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ขอบเขตของการละเมิดอำนาจศาลของศาลรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรสเปนและสาธารณรัฐเช็กและสาธารณรัฐเกาหลี ขอบเขตของการละเมิดอำนาจศาลจำกัดแต่เพียงการไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งต่างๆ ของศาล ซึ่งวัตถุที่มุ่งคุ้มครอง คือ สภาพบังคับของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล โดยไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการห้ามวิจารณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งที่อาจเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเช่นเดียวกับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและราชอาณาจักรไทย

ค. โทษสำหรับการละเมิดอำนาจศาล

การละเมิดอำนาจศาลของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้แยกเหตุและโทษที่จะลงแตกต่างกัน หากเป็นกรณีที่รบกวนกระบวนการพิจารณามาตรการในการลงโทษคือ สั่งให้นำตัวไปคุมขังได้ไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง แต่ถ้าเป็นการกระทำอันไม่เหมาะสมศาลมีอำนาจสั่งปรับได้ไม่เกินสองพันมาร์ค หรืออาจถูกคุมขังได้ไม่เกินหนึ่งสัปดาห์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นมาตรการที่เหมาะสมกับการมุ่งคุ้มครองในแต่ละกรณี สำหรับกรณีของราชอาณาจักรไทยแม้ไม่ได้แยกโทษสำหรับเหตุของการกระทำในการละเมิดอำนาจศาลในแต่ละกรณี แต่หากพิจารณาโทษตามมาตรา ๓๙ ซึ่งมี ๓ ประการ คือ ก. ตักเตือน ข. ไล่ออกจากบริเวณศาล และ ค. ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งแตกต่างกับกรณีของราชอาณาจักรสเปน สาธารณรัฐเกาหลี และสาธารณรัฐเช็ก การละเมิดอำนาจศาลมีโทษปรับไม่มีโทษจำคุก

ง. ผู้มีอำนาจในการลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาล

ผู้มีอำนาจในการสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐเช็กแล้วจะเห็นได้ว่าให้เป็นอำนาจของ “องค์กรเดี่ยว” (หัวหน้าองค์คณะ) ในขณะที่ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้กระทำโดย “องค์กรกลุ่ม” (องค์คณะศาลรัฐธรรมนูญ) เช่นเดียวกับศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี ราชอาณาจักรสเปน แต่อย่างไรก็ดีในกรณีศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หากศาลมีคำพิพากษาจำคุกกำหนดองค์ประกอบของมติไว้ว่าจะต้องมีคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓

จ. การโต้แย้งคำสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาล

สำหรับกรณีการลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลโดยศาลรัฐธรรมนูญทั้งของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ราชอาณาจักรสเปน สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐเช็กและของไทยถือว่าเป็นที่สุดไม่อาจอุทธรณ์โต้แย้งต่อไปได้

๓. ผลการดำเนินงานด้านเอกสารสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมความร่วมมือและประชาสัมพันธ์กับเครือข่ายด้านการจัดการความรู้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๔.๒ พัฒนางานเครือข่ายด้านประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมประชาชนทุกระดับทุกพื้นที่

แผนงานที่ ๔.๒.๑ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจ หน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ ตลอดจนภารกิจของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีการเผยแพร่คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ตลอดจนงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ โดยเข้าถึงประชาชน ดังนี้

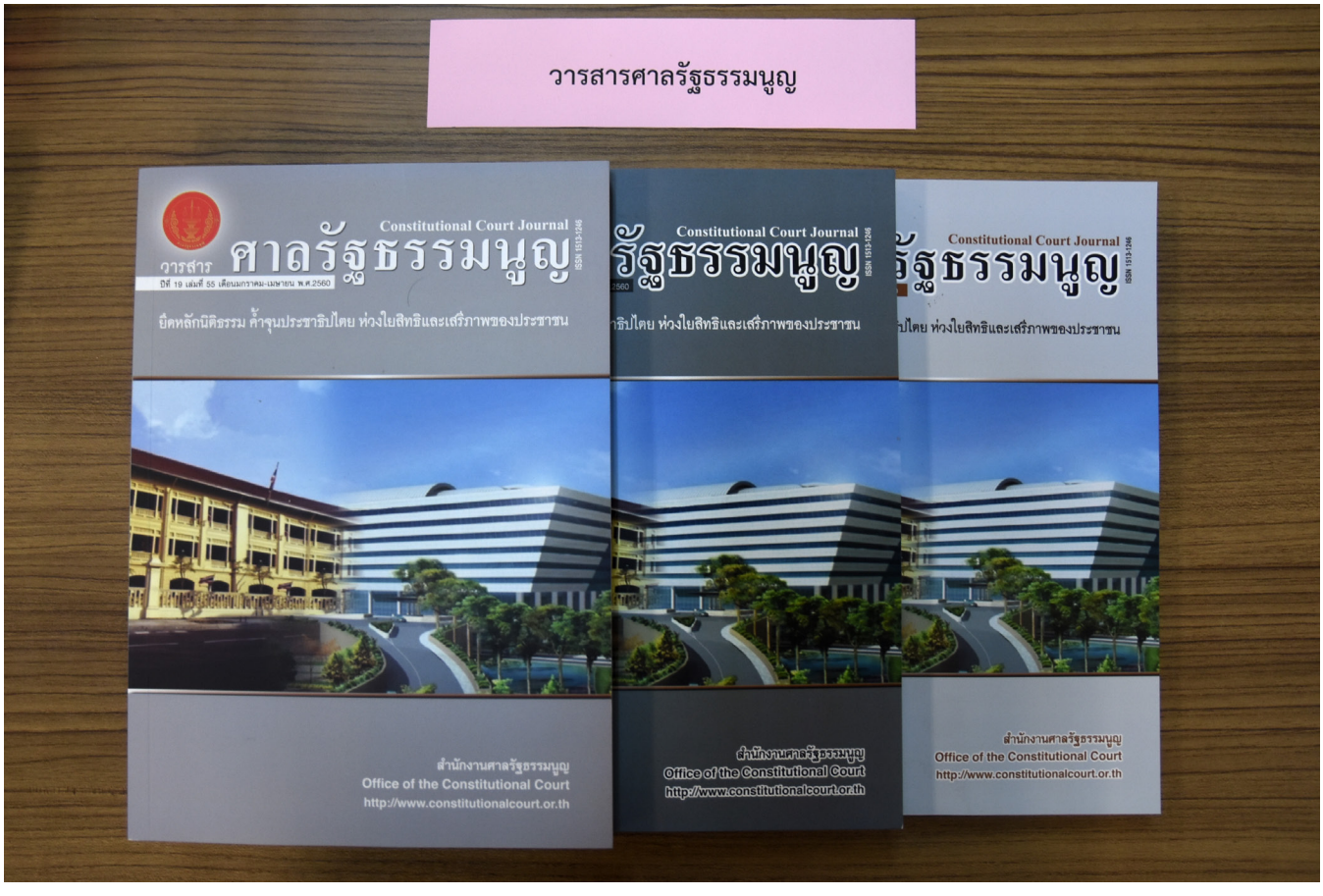

๑. การจัดพิมพ์วารสารศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานของรัฐและเอกชน สถาบันการศึกษา สมาชิกวารสาร และผู้สนใจทั่วไป ดังนี้

- ฉบับปีที่ ๑๘ เล่มที่ ๕๓ เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๕๙ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
- ฉบับปีที่ ๑๘ เล่มที่ ๕๔ เดือนกันยายน – ธันวาคม ๒๕๕๙ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
- ฉบับปีที่ ๑๙ เล่มที่ ๕๕ เดือนมกราคม – เมษายน ๒๕๖๐ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๒. การจัดพิมพ์หนังสือ “รวมบทความทางวิชาการของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ” ชุดที่ ๑๕ เพื่อเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานของรัฐและเอกชน สถาบันการศึกษา และผู้สนใจทั่วไป จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๓. การจัดพิมพ์หนังสือรายงานการศึกษาวิจัย จำนวน ๒ เรื่อง คือ (๑) เรื่อง “เสรีภาพในการรวมกลุ่มของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ” โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานทิพย์ พฤกษาชลวิทย์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นที่ปรึกษา จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม และ (๒) เรื่อง “การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ: ศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ” โดย ดร.สุรพล ศรีวิทยา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นที่ปรึกษา จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๔. การจัดพิมพ์หนังสือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และประชาชนทั่วไป จำนวน ๖,๐๐๐ เล่ม

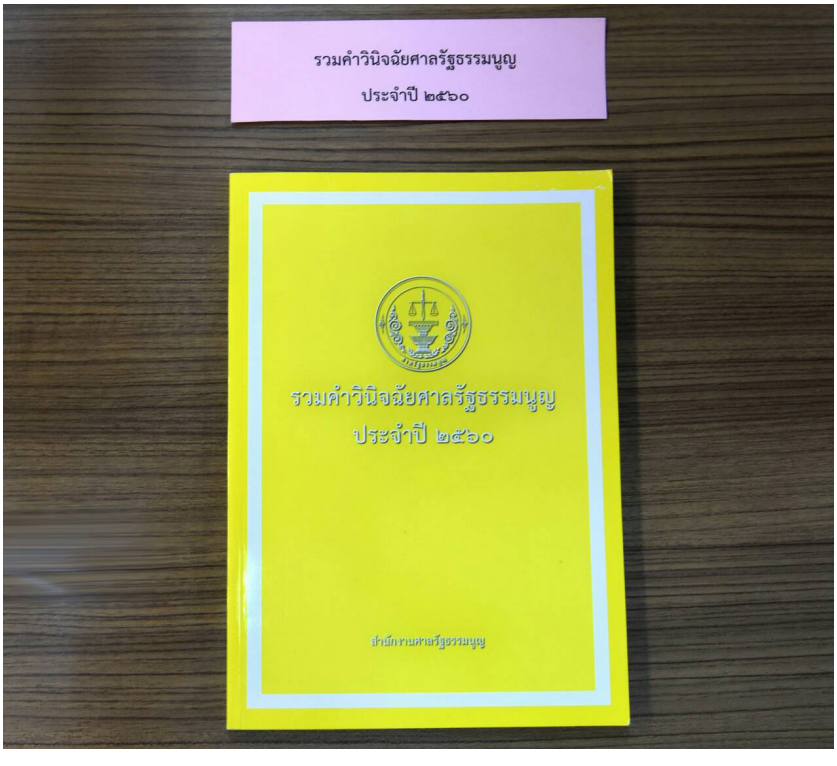

๕. การจัดพิมพ์หนังสือรวมคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ประจำปี ๒๕๖๐ เพื่อเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานของรัฐและสถาบันการศึกษา จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๔. ผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างระบบฐานข้อมูล พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมกับบุคลากรและองค์กร เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ก้าวหน้า ทันสมัย และเป็นมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้มีความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นมาตรฐานทัดเทียมกับสถาบันเทียบเท่า

แผนงานที่ ๒.๑.๓ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมุ่งสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้มีความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นมาตรฐานทัดเทียมกับสถาบันเทียบเท่า โดยมีการดำเนินการดังนี้

๑. ด้านการพัฒนาระบบงานคดี

ด้านการบริหารจัดการงานคดี มีการนำระบบสารสนเทศงานคดีของศาลรัฐธรรมนูญ และระบบสืบค้นคำวินิจฉัยและคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญและระบบจัดเก็บข้อมูลสำนวนคดีในระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการพัฒนางานคดีรัฐธรรมนูญ เพื่อสนับสนุนการวินิจฉัยคดีของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้มีความสะดวกรวดเร็วและสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ร้อง โดยเฉพาะผู้ร้องที่เป็นประชาชนหรือชุมชน

๒. ด้านการพัฒนาและบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในระบบถอดเสียงอัตโนมัติภาษาไทย

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้จัดทำระบบถอดเสียงอัตโนมัติภาษาไทย ในปี พ.ศ ๒๕๕๘ เพื่ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญในการจัดทำบันทึกถ้อยคำพยานบุคคลที่มาเบิกความ รายงานการประชุม หรือคำวินิจฉัย ทำให้เกิดความรวดเร็วในการนำเข้าข้อมูล และการจัดทำรายงานต่างๆ ลดขั้นตอนที่ใช้เวลามากและเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย ทำให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่รวดเร็ว ทันเวลาและสถานการณ์

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จึงได้พัฒนาและบำรุงรักษาระบบถอดเสียงอัตโนมัติภาษาไทย ให้สามารถใช้งานได้อย่างราบรื่น แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และเพิ่มความแม่นยำในการถอดเสียงภาษาไทย รวมถึงเพิ่มความสะดวกและปลอดภัยในการใช้งานระบบ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ในการจัดทำคำวินิจฉัย การพิจารณาคดี การไต่สวนคดี การถอดคำพยาน รวมถึงรายงานการประชุมภายในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๓. ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารองค์กร (e-office)

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารองค์กร (e-office) จำนวน ๖ ระบบงาน ประกอบด้วย ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ระบบจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ระบบบริหารทรัพยากรบุคคล ระบบงาน/โครงการและงบประมาณ ระบบบัญชีและการเงิน ระบบบริหารพัสดุและครุภัณฑ์ ในปี พ.ศ ๒๕๕๘ เพื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาการบริหารงานขององค์กรให้เข้าสู่รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน สนับสนุนการลดใช้กระดาษ และเป็นมาตรฐานสากล

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ทำการปรับปรุงระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารองค์กร (e-office) อย่างต่อเนื่อง โดยปรับแก้ระบบให้มีผลลัพธ์ของการดำเนินการได้อย่างถูกต้องและมีมาตรฐาน แก้ไขข้อผิดพลาด (error) ที่เกิดขึ้นในการใช้ระบบทั้งที่เกิดจากความผิดพลาดของระบบงานและผู้ใช้งาน เพื่อเพิ่มความเสถียรของระบบงาน ให้ดำเนินการได้อย่างถูกต้องตามความต้องการของผู้ใช้งาน และเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญให้สามารถใช้ระบบได้อย่างราบรื่น

๔. ด้านการพัฒนาและบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและระบบโสตทัศนูปกรณ์

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีการอำนวยความสะดวกการใช้ห้องประชุม และรับผิดชอบการบำรุงรักษาระบบคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและลูกข่าย อุปกรณ์เครือข่ายและอุปกรณ์ต่อพ่วง ทั้งในส่วนของ Hardware และ Software รวมทั้งระบบโสตทัศนูปกรณ์และรักษาความปลอดภัยของระบบคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดรองรับการใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับการปฏิบัติงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ดำเนินการซ่อมบำรุง ทำความสะอาด และจัดหาอุปกรณ์ทดแทนเมื่ออุปกรณ์ชำรุดไม่สามารถใช้งานได้ รวมถึงการต่อสัญญาลิขสิทธิ์ของระบบ หรือ software ที่ใช้ในเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและระบบโสตทัศนูปกรณ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้รองรับการปฏิบัติงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๕. ด้านการพัฒนาระบบห้องประชุมสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ดำเนินการจัดหาและติดตั้งระบบภาพและเสียงในห้องรับรองของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สามารถใช้ในการประชุมสัมมนา อบรม หรือกิจกรรมอื่นๆ ในวาระต่างๆ ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้อย่างเต็มรูปแบบ โดยมี Projector และหน้าจอแสดงภาพที่สามารถเชื่อมต่อได้ทั้งจากคอมพิวเตอร์และกล้องวิดีโอ (Real-time) รวมถึงระบบคอนโทรลการแสดงภาพ และระบบไมโครโฟนไร้สาย ทั้งนี้ ระบบภาพและเสียงจัดทำขึ้นเพื่อรองรับการใช้งานห้องรับรองที่มากขึ้น ปรับใช้อุปกรณ์ไร้สายเพิ่มขึ้น และจัดการอุปกรณ์ต่างๆ ในห้องรับรองให้มีความเรียบร้อยและสะดวกในการใช้งาน

๖. ด้านการจัดหาครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงทดแทน

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ดำเนินการจัดหาครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง ในการทดแทนครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงเดิม เพื่อให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย รองรับการปฏิบัติงานของบุคลากรในปัจจุบันและงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาเป็นเครื่องมือสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่ออำนวยความสะดวกบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มประสิทธิภาพ

๗. ด้านการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้จัดหาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล รับ - ส่ง จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อประกอบการพิจารณาคดีและสืบค้นข้อมูลด้านกฎหมาย รวมถึงเชื่อมโยงประสานงานกับองค์กรภายนอก โดยมีความเร็วในการรับ - ส่งข้อมูลอยู่ที่ ๑๐๐ MBps ซึ่งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และบุคลากรภายในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้น

ข้อกฎหมายประกอบการพิจารณาคดีของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและเจ้าหน้าที่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการรับ - ส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างองค์กรในประเทศและต่างประเทศ ในรูปแบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลคำวินิจฉัย และข่าวสารต่างๆ ขององค์กร

๕. ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ บุคลากรมีสมรรถนะสูงและได้รับการพัฒนาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กร

กลยุทธ์ที่ ๓.๒ บุคลากรมีความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ รวมถึงมีความพร้อมด้านภาษาต่างประเทศและระบบเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีการจัดระดับการพัฒนาการประเมิน และการออกแบบให้สอดคล้องกับบุคลากรภายใน

แผนงานที่ ๓.๒.๑ การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพตามระดับสมรรถนะที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญกำหนด

แผนงานที่ ๓.๒.๒ การจัดทำระบบการพัฒนาบุคลากรด้านภาษาและระบบเทคโนโลยีดิจิทัล

สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่อย่างต่อเนื่อง บุคลากรองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีความคาดหวังในผลลัพธ์การปฏิบัติงานของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเพิ่มมากขึ้น ทำให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องมีการปรับปรุงโครงสร้าง ระบบงาน กรอบอัตรากำลัง และกำหนดสมรรถนะ รวมถึงการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ภายในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจงานของศาลรัฐธรรมนูญในอนาคต มีการสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพตามระดับสมรรถนะที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญที่จำเป็นต่องาน รวมถึงมีความพร้อมด้านภาษาต่างประเทศและระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งในรูปแบบการพัฒนาระยะสั้นและระยะยาว การปรับปรุงทัศนคติมุ่งให้บุคลากรภายในมีค่านิยม วัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน มีความเป็นทีม ตลอดจนการจัดทำข้อตกลงในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุมบุคลากรทุกระดับเพื่อนำมาใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคลในองค์กร

การพัฒนาองค์ความรู้ให้มีเนื้อหาและองค์ประกอบตามมาตรฐานที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญกำหนด โดยนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติและ/หรือปรับปรุงผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จนถึงขั้นการต่อยอดองค์ความรู้เดิมและสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ ได้ ตลอดจนสามารถพัฒนานวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานและการเติบโตขององค์กรได้อย่างยั่งยืนและก้าวย่างสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จากเหตุข้างต้น สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจึงได้พัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้จัดส่งบุคลากรเข้ารับการศึกษาอบรมตามประเภทหรือระดับหลักสูตรจากภายนอกองค์กร และจัดอบรมและสัมมนาทางวิชาการภายในองค์กร ดังต่อไปนี้

๑. การศึกษาอบรมตามประเภทหรือระดับหลักสูตรจากภายนอกองค์กร สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม ดังนี้

หลักสูตร/จำนวน	ผู้เข้าอบรม (คน)
๑. หลักสูตรนักบริหารระดับสูง ๓ หลักสูตร ๓ คน	
(๑) หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข	๑
(๒) หลักสูตรธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมสำหรับนักบริหารระดับสูง	๑
(๓) หลักสูตรนักบริหารการเงินการคลังภาครัฐระดับสูง	๑
๒. หลักสูตรนักบริหารระดับกลาง ๒ หลักสูตร ๓ คน	
(๑) หลักสูตรไทยกับประชาคมอาเซียน	๑
(๒) หลักสูตรธรรมาภิบาลของผู้บริหารระดับกลาง	๒
๓. หลักสูตรนักบริหารระดับต้น ๒ หลักสูตร ๔ คน	
(๑) หลักสูตรด้านประชาสัมพันธ์และการสื่อสารมวลชน	๒
(๒) หลักสูตรประกาศนียบัตรแนวคิดพื้นฐานการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี	๒
๔. หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายมหาชน	**๒**
๕. หลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อการเข้าสู่ประเทศไทย ๔.๐ สำหรับบุคลากรภาครัฐ	**๑๘**
๖. หลักสูตรของมูลนิธิวิจัยทางปกครอง จำนวน ๖ หลักสูตร ๙ คน	
(๑) หลักสูตรความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง	๒
(๒) หลักสูตรกฎหมายปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดเจ้าหน้าที่	๑
(๓) หลักสูตรกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองและการพัสดุ	๒
(๔) หลักสูตรกฎหมายปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล	๒
(๕) หลักสูตรกฎหมายปกครองสำหรับผู้บริหาร	๑
(๖) หลักสูตรกฎหมายปกครองสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย	๑
๗. หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ตรวจสอบภายในภาครัฐ	**๒**
๘. หลักสูตรกฎหมายและระเบียบสำหรับงานการคลัง	**๒**
๙. หลักสูตร IT Audit for Non – IT Auditor Master Class	**๒**
๑๐. หลักสูตรการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุค Thailand ๔.๐	**๒**
๑๑. หลักสูตรงานพิธีการ (กระทรวงการต่างประเทศ)	**๔**

๒. การจัดอบรมและสัมมนาทางวิชาการภายในองค์กร

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญยังได้ดำเนินจัดสัมมนาและอบรมภายในองค์กรและภายนอกองค์กร เพื่อพัฒนาศักยภาพในองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้กับบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญและบุคคลภายนอก เพื่อสามารถนำมาพัฒนาและปรับแนวทางการใช้ประโยชน์และพัฒนากระบวนและวิธีการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยมีการดำเนินกิจกรรมและโครงการสำคัญๆ ดังนี้

๑) โครงการยกระดับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสร้างทีมและการทำงานเป็นทีม โดยยึดหลักความโปร่งใส และสามารถนำมาเป็นหลักในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถนำองค์ความรู้ต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้กับองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย เกิดความคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน สร้างความรักความสามัคคี รักใคร่กลมเกลียว มีความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนร่วมงานและหน่วยงาน มีวัฒนธรรมที่ดีในการทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๖๐ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๐

๒) โครงการพัฒนาระบบงานคดีรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้าราชการในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญและคณะผู้สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนำองค์ความรู้ไปใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ ๒ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในส่วนที่เกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ” เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาโดยนำเสนอผลการศึกษาประเด็นเพิ่มเติมที่ได้จากการสัมมนานำเสนอประเด็นศึกษาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมสัมมนาในต่างจังหวัดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เมื่อวันที่ ๑๙ - ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

ครั้งที่ ๒ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การให้สิทธิประชาชนฟ้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ” เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ มีการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นในหัวข้อเรื่อง การให้สิทธิประชาชนฟ้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

๓) โครงการอบรมสัมมนาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ วัตถุประสงค์โครงการ เพื่อให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านคดีรัฐธรรมนูญและผู้มีส่วนร่วมในโครงการทราบถึงบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญและการเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยระดมความเห็นและแลกเปลี่ยนทางวิชาการ จนกระทั่งได้ข้อสรุปเป็นแนวทางการปฏิบัติงานด้านการตรวจคำร้องและเสนอความเห็นต่อคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีการจัดสัมมนาทางวิชาการ ณ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

๓.๑) วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุม ๙ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ นำเสนอเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อจัดทำแนวทางการเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

๓.๒) วันพฤหัสบดีที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุม ๔/๒ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จัดการนำเสนอผลการศึกษาจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการตามโครงการ ฯ

๔) โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศเพื่อการพัฒนาองค์กร เป็นโครงการพัฒนาต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้กับบุคลากรสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ด้านการติดต่อสื่อสาร การพูด การเจรจา

ต่อรอง และการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศทั้งภายในหน่วยงานของตนและหน่วยงานภายนอก เพื่อเสริมสร้าง ความมั่นใจและสร้างโอกาสให้กับบุคลากรสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญให้มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน ๒๕๖๐ โดยมีข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับการอบรม จำนวน ๓ หลักสูตร รวมทั้งสิ้น ๕๐ คน

๖. ผลการดำเนินงานด้านความร่วมมือและประชาสัมพันธ์กับเครือข่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

๖.๑ ด้านการส่งเสริมและขยายการพัฒนางานให้ครอบคลุมตามข้อตกลงความร่วมมือทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมความร่วมมือและประชาสัมพันธ์กับเครือข่ายด้านการจัดการความรู้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๔.๑ ส่งเสริมและขยายการพัฒนางานให้ครอบคลุมตามข้อตกลงความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศทั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและเพิ่มขึ้นในอนาคต

แผนงานที่ ๔.๑.๑ ทบทวนและเสริมสร้างการดำเนินการตามข้อตกลงความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีอยู่ในปัจจุบัน

แผนงานที่ ๔.๑.๔ ส่งเสริมบทบาทความร่วมมือในเวทีของกลุ่มประชาคมอาเซียน, ศาลรัฐธรรมนูญเอเชีย ศาลรัฐธรรมนูญโลก ตลอดจนเวทีในระดับทวิภาคีและพหุภาคีที่เกี่ยวข้อง

มุ่งเน้นให้เกิดเครือข่ายที่มีการดำเนินงานตามข้อตกลงความร่วมมือกับสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญอย่างต่อเนื่อง (เครือข่ายลักษณะ Active) และการพัฒนางานเครือข่ายด้านประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมประชาชนทุกระดับทุกพื้นที่ โดยดำเนินการดังนี้

๑. การดำเนินโครงการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่” เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จัดโครงการสัมมนาทางวิชาการระหว่างศาลรัฐธรรมนูญกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ โดยได้รับเกียรติจากนายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เป็นประธานในพิธีเปิดโครงการดังกล่าว พร้อมทั้งบรรยายพิเศษ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่” สำหรับการอภิปรายได้รับเกียรติจากนายเชาวนะ ไตรมาศ ที่ปรึกษาด้านวิชาการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ มาเม้า คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และอาจารย์วรพชร จันทร์ขันตี สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ร่วมการอภิปรายเรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการยึดหลักนิติธรรม” โอกาสนี้นายพิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญให้เกียรติเข้าร่วมโครงการและรับฟังการบรรยายดังกล่าวด้วย ณ ห้องประชุมวนาสวรรค์ วนาศรม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

๒. การดำเนินโครงการสร้างความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันอังคารที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐ ศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เป็นประธานในพิธีเปิดโครงการสร้างความร่วมมือทางวิชาการระหว่างศาลรัฐธรรมนูญกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และให้เกียรติบรรยายพิเศษเรื่อง บทบาทและอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญไทย ต่อจากนั้นจัดให้มีการอภิปรายในเรื่อง ศาลรัฐธรรมนูญภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยนายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ มาเม้า อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมเป็นวิทยากรและผู้ดำเนินรายการ ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวได้จัดให้มีพิธีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) ระหว่างสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีนายพิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ลงนามร่วมกับ ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ณ ห้อง LT ๑ (ห้องจี๊ด เศรษฐบุตร) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

๓. การดำเนินโครงการเสริมสร้างความรู้ด้านกฎหมายและการปกครองระบอบประชาธิปไตย สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ ห้องคำมอกหลวง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จัดแข่งขันตอบปัญหากฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยได้รับเกียรติจากนายเชาวนะ ไตรมาศ ที่ปรึกษาด้านวิชาการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และนายบุญเสริม นาคสาร ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร เป็นผู้แทนจากสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นกรรมการร่วมกับอาจารย์จากสำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ซึ่งมีโรงเรียนเข้าร่วมแข่งขันจำนวน ๔๐ โรงเรียน สำหรับผลการแข่งขันตอบปัญหา รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ได้แก่ โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ และรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ ได้แก่ โรงเรียนนารีรัตน์จังหวัดแพร่

๔. การดำเนินโครงการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่” และการดำเนินโครงการเสริมสร้างความรู้ด้านกฎหมายและการปกครองระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จัดโครงการเสริมสร้างความรู้ด้านกฎหมายและการปกครองระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ โดยได้รับเกียรติจากนายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เป็นประธานในพิธีเปิดโครงการดังกล่าว พร้อมทั้งบรรยายพิเศษเรื่องศาลรัฐธรรมนูญกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่และจัดให้มีกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหากฎหมายรัฐธรรมนูญและบทบาทหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภูมิภาคตะวันออก โดยมีโรงเรียนเข้าร่วมแข่งขันจำนวน ๓๓ โรงเรียน ซึ่งรางวัลชนะเลิศ ได้แก่ โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ และโรงเรียนวังหลังวิทยาคม ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ โอกาสนี้ได้รับเกียรติจากนายเชาวนะ ไตรมาศ ที่ปรึกษาด้านวิชาการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และนายบุญเสริม นาคสาร ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร ร่วมเป็นกรรมการผู้แทนจากสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมกับอาจารย์จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

๕. การดำเนินโครงการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่” และการดำเนินโครงการเสริมสร้างความรู้ด้านกฎหมายและการปกครองระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา เมื่อวันที่ ๑๗ - ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดโครงการสัมมนาทางวิชาการระหว่างสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และโครงการแข่งขันตอบปัญหากฎหมายสำหรับระดับ อุดมศึกษา (ปริญญาตรี) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยได้รับเกียรติจากนายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เป็นประธานในพิธีเปิดโครงการดังกล่าว พร้อมทั้งบรรยายพิเศษเรื่อง ศาลรัฐธรรมนูญกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และจัดให้มีการอภิปรายเรื่อง ศาลรัฐธรรมนูญกับการยึดหลักนิติธรรม โดยนายเชาวนะ ไตรมาศ ที่ปรึกษาด้านวิชาการ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และผู้แทนจากคณะนิติศาสตร์ ร่วมอภิปรายในหัวข้อดังกล่าว สำหรับการแข่งขันตอบปัญหากฎหมายระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ทีม ๑ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ทีม ๒ และรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา และในส่วนของการแข่งขันตอบปัญหากฎหมายระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่านั้น รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ได้แก่ โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช และรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ ได้แก่ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา โอกาสนี้ได้รับเกียรติจากนายเชาวนะ ไตรมาศ ที่ปรึกษาด้านวิชาการ และนายบุญเสริม นาคสาร ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร ผู้แทนจากสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญร่วมเป็นกรรมการ ระหว่างวันที่ ๑๗ – ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา

กิจกรรมด้านต่างประเทศ จำนวน ๑๐ กิจกรรม

การต้อนรับการเยือน จำนวน ๕ กิจกรรม

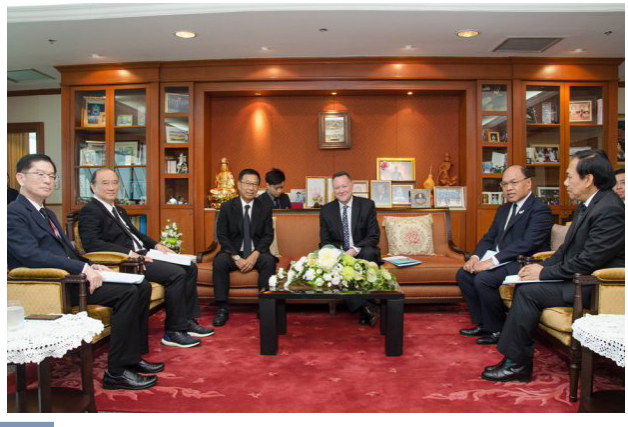

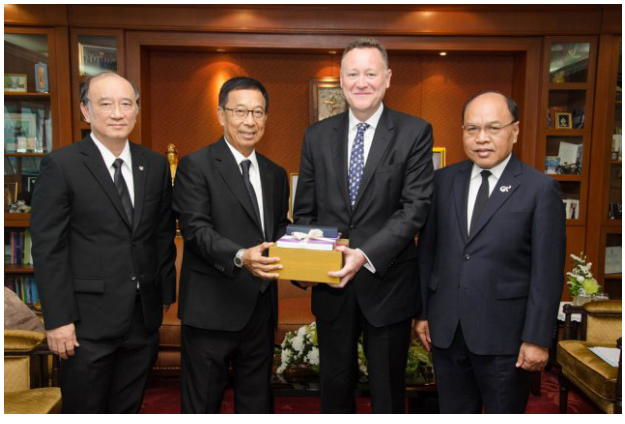

๑. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และคณะให้การต้อนรับ Mr. Adrian Keeling ผู้บริหารสำนักงานทนายความ No. ๕ เข้าเยี่ยมคารวะเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์

๒. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และคณะให้การต้อนรับ Ms. Donica Pottie เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มแห่งแคนาดาประจำประเทศไทย เข้าเยี่ยมคารวะเนื่องในโอกาสเข้ารับหน้าที่เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์

๓. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และคณะให้การต้อนรับ Mr. Mohsen Mohammadi เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามอิหร่านประจำประเทศไทย เข้าเยี่ยมคารวะเนื่องในโอกาสเข้ารับหน้าที่เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์

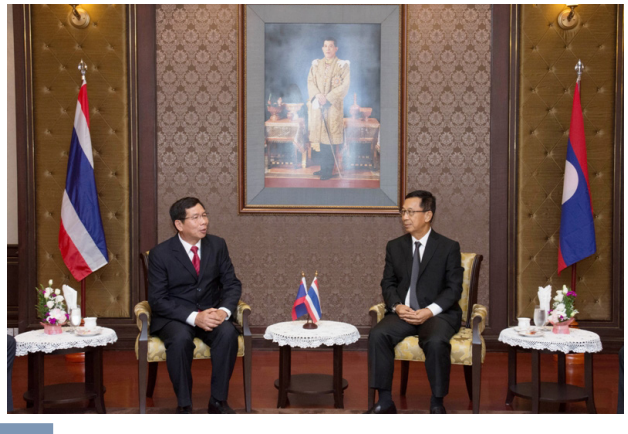

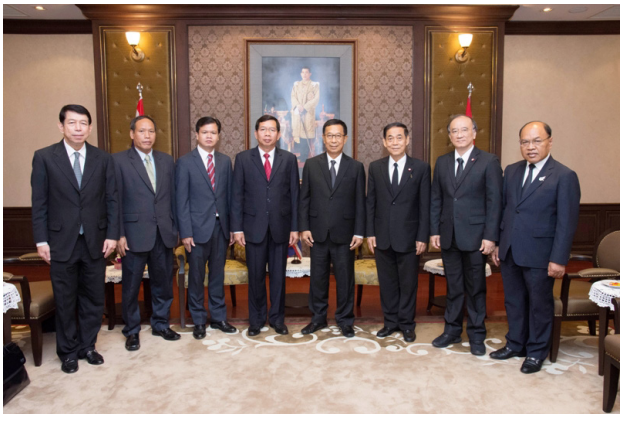

๔. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และคณะให้การต้อนรับนายคำพัน สิดทิดำพา ประธานศาลประชาชนสูงสุดแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้าเยี่ยมคารวะและรับฟังบรรยายสรุปในหัวข้อ “ศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์

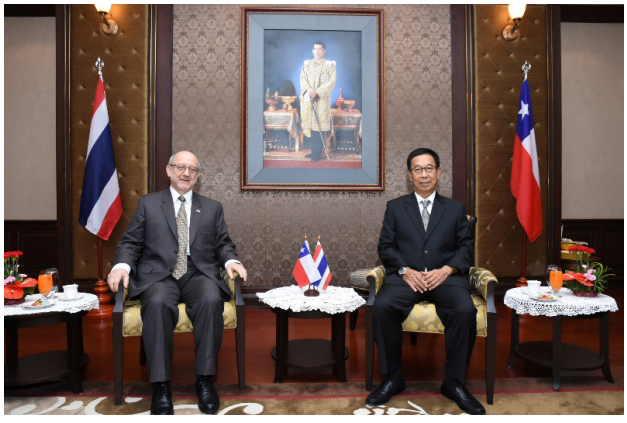

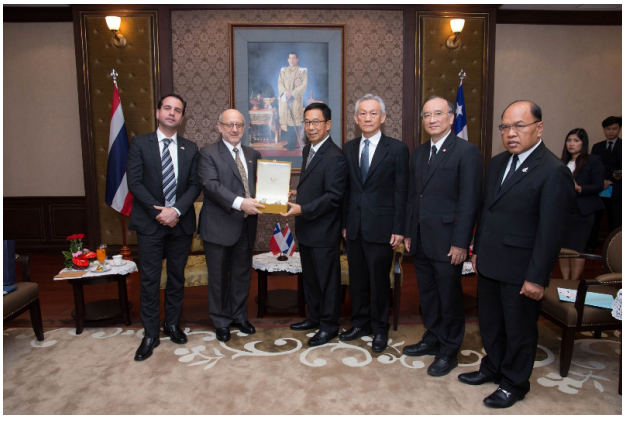

๕. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และคณะให้การต้อนรับ Mr. Christian Rehren Bargetto เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มแห่งสาธารณรัฐชิลีประจำประเทศไทยเข้าเยี่ยมคารวะ เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์

การเดินทางเพื่อเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศ จำนวน ๕ กิจกรรม

๑. ศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศ เนื่องในโอกาสวันครบรอบ ๕๕ ปี ของการสถาปนาศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกี และนำเสนอต่อที่ประชุม ในหัวข้อหลักเรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญในฐานะผู้พิทักษ์สิทธิขั้นพื้นฐาน” (Constitutional Courts as Guardians of Fundamental Rights) ระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๘ เมษายน ๒๕๖๐ ณ กรุงอังการา สาธารณรัฐตุรกี

๒. นายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศ ในหัวข้อหลัก เรื่อง “ความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ : เชิงแนวคิดและเชิงทฤษฎี” (Constitutional Justice : Doctrine and Practice) ระหว่างวันที่ ๑๖ – ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ นครเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก สหพันธรัฐรัสเซีย

๓. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และคณะเข้าร่วมการประชุมสมาคมศาลรัฐธรรมนูญ และสถาบันเทียบเท่าแห่งเอเชีย (Association of Asian Constitutional Courts and Equivalent institutions : AACC) ซึ่งประกอบด้วยการประชุมระดับเลขาธิการ และการประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคม ตลอดจนการประชุมระหว่างประเทศ เนื่องในโอกาสการสถาปนาศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ครบรอบ ๑๔ ปี ระหว่างวันที่ ๑๑ – ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ เมืองโซโล จังหวัดชวากลาง สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

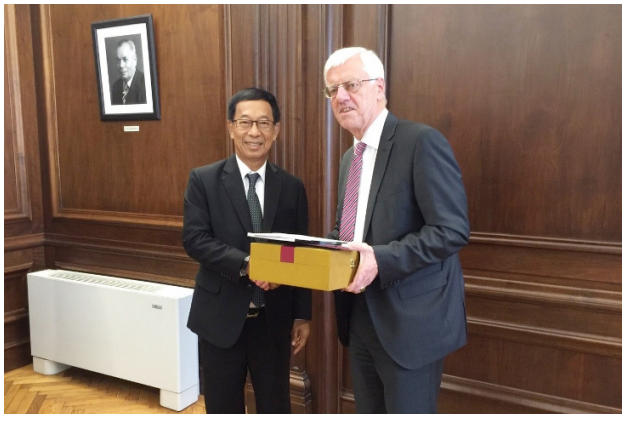

๔. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และคณะเดินทางไปเยือนศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย เพื่อหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับคดีรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญเปรียบเทียบประเด็นการฟ้องตรงของประชาชนต่อศาลรัฐธรรมนูญ และความร่วมมือทางวิชาการระหว่างศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ระหว่างวันที่ ๖ – ๑๐ กันยายน ๒๕๖๐ ณ สาธารณรัฐออสเตรีย

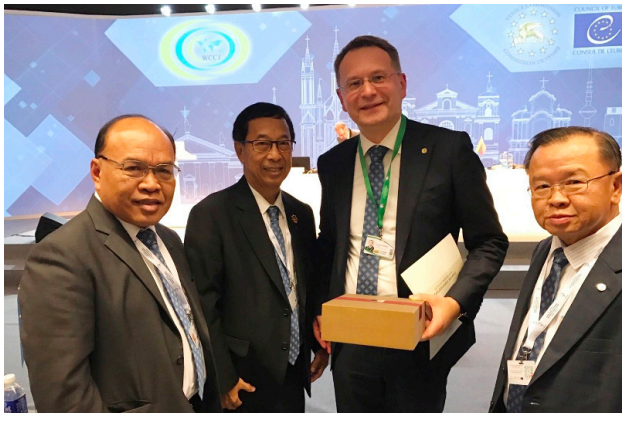

๕. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และคณะเดินทางเพื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโลก ครั้งที่ ๔ ตามคำเชิญของประธานศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐลิทัวเนีย และประธานคณะกรรมาธิการเวนิส ระหว่างวันที่ ๑๐ – ๑๕ กันยายน ๒๕๖๐ ณ สาธารณรัฐลิทัวเนีย

กิจกรรมด้านอื่นๆ จำนวน ๒ กิจกรรม

๑. ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒ คน เข้าฝึกอบรมภาคฤดูร้อน ครั้งที่ ๕ ในหัวข้อ “กฎหมายเกี่ยวกับการอพยพและผู้อพยพ” ระหว่างวันที่ ๑๗ – ๒๔ กันยายน ๒๕๖๐ ณ กรุงอังการา สาธารณรัฐตุรกี

๒. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ให้เกียรติเป็นประธานในโครงการสัมมนาทางวิชาการที่จัดโดยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญร่วมกับมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ประจำประเทศไทย โดยจัดอภิปรายในหัวข้อ “การใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชน และชุมนุมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ” (Rights and Liberties of People and Community relating to Duties of the State in accordance with the Constitution) วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเชอราตัน แกรนด์ สุขุมวิท กรุงเทพฯ

๖.๒ ด้านการพัฒนาองค์ความรู้และความร่วมมือทางวิชาการ

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมความร่วมมือและประชาสัมพันธ์กับเครือข่ายด้านการจัดการความรู้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๔.๓ พัฒนาองค์ความรู้และความร่วมมือด้านวิชาการ

แผนงานที่ ๔.๓.๑ บูรณาการและสร้างเสริมองค์ความรู้ทางวิชาการและพัฒนาความร่วมมือของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กร

เพื่อพัฒนากระบวนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ส่งเสริมและเสริมสร้างการอาสาพิทักษ์รัฐธรรมนูญและพันธมิตรจากองค์กรทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงเครือข่ายต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพมีการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีเครือข่ายสนับสนุนกิจการของศาลรัฐธรรมนูญอย่างกว้างขวางโดยเน้นการส่งเสริมกิจการอาสาพิทักษ์รัฐธรรมนูญ การเสริมสร้างพันธมิตรจากองค์กรต่างๆ การพัฒนาเครือข่ายและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย การพัฒนาเครือข่ายโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและพัฒนาบุคลากรด้านเครือข่าย กลไกในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยมีการดำเนินการดังนี้

๑. การดำเนินโครงการสัมมนาทางวิชาการเนื่องในวาระศาลรัฐธรรมนูญ ครบรอบ ๑๙ ปี เรื่อง “มิติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่” เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ อาคาร ๑๕ กองบัญชาการ กองทัพไทย ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิดโครงการสัมมนาทางวิชาการเนื่องในวาระศาลรัฐธรรมนูญครบรอบ ๑๙ ปี เรื่อง มิติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งได้รับเกียรติจากศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ปาฐกถาพิเศษในหัวข้อ “หลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่” และการอภิปรายโดยผู้เข้าอบรมหลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย (นธป.) รุ่นที่ ๕ ในหัวข้อ “มิติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่” ประกอบด้วยนายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นายสุทิน นาคพงษ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ ศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ รองประธานศาลปกครองสูงสุด นายนพดล เฮงเจริญ รองประธานศาลปกครองสูงสุด และนายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้เกียรติเป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อดังกล่าว ณ ห้องประชุม อาคาร ๑๕ กองบัญชาการกองทัพไทย ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

๒. การดำเนินโครงการสัมมนาระดมความคิดเห็นทางวิชาการ เรื่อง “การพิจารณาคดีระบบไต่สวน” เมื่อวันที่ ๒๕-๒๖ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ห้องรับรอง ชั้น ๙ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ถนนแจ้งวัฒนะ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดโครงการสัมมนาระดมความคิดเห็นทางวิชาการ เรื่อง การพิจารณาคดีในระบบไต่สวน โดยได้รับเกียรติจากนายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นประธานในพิธีเปิดโครงการ และจัดให้มีการอภิปรายโดยได้รับเกียรติจากศาสตราจารย์พิเศษ จรัญ ภักดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ รองประธานศาลปกครองสูงสุด ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.จิรนิติ หะวานนท์ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา พลตรี ธานินทร์ ทุนทุสวัสดิ์ ผู้ช่วยเจ้ากรมพระธรรมนูญ และศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ คณบดีคณะนิติศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ร่วมเป็นวิทยากร โดยมีนายเชาวนะ ไตรมาศ ที่ปรึกษาด้านวิชาการ รักษาราชการแทนเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ นายมนตรี กนกวารี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี เป็นผู้ดำเนินรายการในการอภิปราย เมื่อวันที่ ๒๕ – ๒๖ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ห้องรับรอง ชั้น ๙ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

๒.๓ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมความร่วมมือและประชาสัมพันธ์กับเครือข่ายด้านการจัดการความรู้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๔.๓ พัฒนาองค์ความรู้และความร่วมมือด้านวิชาการ

แผนงานที่ ๔.๓.๑ บูรณาการและสร้างเสริมองค์ความรู้ทางวิชาการและพัฒนาความร่วมมือของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กร

โครงการอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นธป.) โดยกลุ่มงานวิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษาได้ดำเนินการขึ้น เนื่องจากสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้คำนึงถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้บริหารหรือผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานต่างๆ ทุกภาคหน่วยงาน จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักนิติธรรม หลักประชาธิปไตย และหลักสิทธิมนุษยชนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และด้านอื่นๆ โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ นี้ เป็นการดำเนินโครงการอบรมเป็นรุ่นที่ ๕

ส่วนที่ ๔

การเข้าร่วมพระราชพิธี รัฐพิธี และกิจกรรมสำคัญของประเทศ

๔. การเข้าร่วมพระราชพิธี รัฐพิธี และกิจกรรมสำคัญของประเทศ

๑. การเข้าร่วมพระราชพิธี รัฐพิธี และกิจกรรมสำคัญของประเทศ

งานพระราชพิธีและงานพิธีต่างๆ ถือเป็นเอกลักษณ์สำคัญอย่างยิ่งที่แสดงถึง ความเป็นราชอาณาจักรไทยอันสืบเนื่องยาวนานมากกว่าเจ็ดร้อยปี หลักฐานสำคัญปรากฏมาแต่สมัย เมื่อสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้กำหนดไว้ในกฎมณเฑียรบาลว่าเดือนใดมีพระราชพิธีใด เพื่อเป็นแบบแผนให้สืบทอดปฏิบัติมาจวบจนปัจจุบัน

พระราชพิธีในรัชกาลปัจจุบัน ซึ่งเป็นพระราชพิธีประจำ และพระราชพิธีพิเศษ เฉพาะที่เป็นหมายกำหนดการของสำนักพระราชวังเปิดโอกาสให้ข้าราชการทุกฝ่ายได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญล้วนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและได้แสดงกตเวทิตาธรรม โดยการเข้าร่วมงานพระราชพิธี รัฐพิธีต่างๆ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ (๑ มกราคม ๒๕๖๐ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐) ดังนี้

๑. พระราชพิธีพิเศษ	
๑.๑ พระราชพิธี พิธี อันเกี่ยวเนื่องกับพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร	
๒๐ และ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๐	นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลสตมวาร ถวายพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง
๒๐ มกราคม ๒๕๖๐	นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นประธานในพิธีทำบุญถวายจตุปัจจัยไทยธรรม ถวายปิ่นโตและถวายสังฆทาน เนื่องในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลสตมวาร ถวายพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ ห้องพระชั้น ๙ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
๑.๒ พระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก	
๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐	นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐	นายนุรักษ์มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และคู่สมรส ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมเข้าเฝ้าสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เพื่อถวายสักการะ ณ พระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑.๓ พระราชพิธีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	
๖ เมษายน ๒๕๖๐	นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพระราชพิธีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต

๒. พระราชพิธีประจำ

๒.๑ พระราชพิธี รัฐพิธี เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (นายปัญญา อุดชาชน) พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพิธีพระราชกุศลมาฆบูชา พุทธศักราช ๒๕๖๐ ณ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
๙ และ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐	คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวิสาขบูชา พุทธศักราช ๒๕๖๐ ณ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐	นายนุรักษ์มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ณ พระลานพระราชวังดุสิต
๙ มิถุนายน ๒๕๖๐	นายนุรักษ์มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ณ พระลานพระราชวังดุสิต
๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐	นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมงานพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเนื่องในวันอาสาฬหบูชา และเทศกาลเข้าพรรษา พุทธศักราช ๒๕๖๐ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระบรมมหาราชวัง
๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมงานพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเนื่องในวันอาสาฬหบูชา และเทศกาลเข้าพรรษา พุทธศักราช ๒๕๖๐ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร
๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐	ผู้แทนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (นายชวลิต ศรีโฉมงาม ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี) พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ พระลานพระราชวังดุสิต

๒.๒ พระราชพิธี รัฐพิธี พิธี เกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ที่มีพระมหากรุณาธิคุณแก่บ้านเมืองในกาลก่อน	
๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐	ผู้แทนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (นายมนตรี กนกวารี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี) พร้อมข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะเนื่องในวันที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ ที่ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์ วัดราชนัดดาราม
๖ เมษายน ๒๕๖๐	นายพิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพานพุ่มดอกไม้ถวายบังคม เนื่องในวันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และวันที่ระลึกมหาจักรีบรมราชวงศ์ พุทธศักราช ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ปฐมบรมราชานุสรณ์ที่สะพานพระพุทธยอดฟ้า และเวลา ๑๖.๓๐ น. นายนุรักษ์มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าเฝ้า ฯ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐	ผู้แทนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (นายสุทธิรักษ์ ทรงศิวิไล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหาร) พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะเนื่องในวันที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ หน้าตึกรัฐสภา
๙ มิถุนายน ๒๕๖๐	นายเชาวนะ ไตรมาศ ที่ปรึกษาด้านวิชาการ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ณ พระบรมราชานุสรณ์ลานพระวิหารหลวง วัดสุทัศนเทพวราราม และนายพิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญพร้อมข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลในอภิลักขิตสมัยคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทรและพระราชกุศลทักษิณานุปทานพระบรมอัฐิสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พร้อมด้วยพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ พุทธศักราช ๒๕๖๐ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง

๒.๓ พระราชพิธี รัฐพิธี พิธี เกี่ยวกับความไพบูลย์และความเป็นสิริมงคลแก่บ้านเมือง	
๑ มกราคม ๒๕๖๐	นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ลงนามถวายพระพร เนื่องในวันขึ้นปีใหม่ ณ พระบรมมหาราชวัง
๑๕ เมษายน ๒๕๖๐	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (นายจรัญ ภักดีธนากุล) พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพระราชพิธีสงกรานต์ พุทธศักราช ๒๕๖๐ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐	นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นประธานในโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๖๕ พรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ วัดเสมียนนารี ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐	นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมลงนามถวายพระพรและร่วมพิธีเจริญพระพุทธมนต์ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญจัดขึ้น เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พุทธศักราช ๒๕๖๐ ณ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐	นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมลงนามถวายพระพร เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พุทธศักราช ๒๕๖๐ ณ พระบรมมหาราชวัง
๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐	นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมลงนามถวายพระพรสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ พระบรมมหาราชวัง
๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐	นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐	พันโท ภาคภูมิ ศิลารัตน์ รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพิธีจุดเทียนถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ และชมการแสดงดนตรีพระราชทานและการแสดงแบบชุดไทยพระราชนิยมพระราชทาน ณ เวทีกลาง พระลานพระราชวังดุสิต

๓. พิธีการอื่นๆ	
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐	ผู้แทนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (นางขนิษฐา โตโพธิ์ไทย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี) พร้อมข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเข้าร่วมวางพานพุ่ม งานวันปรีดี พนมยงค์ ประจำปี ๒๕๖๐
๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐	นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมการบันทึกเทปโทรทัศน์ถวายพระพรชัยมงคล วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕
๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐	นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมการบันทึกเทปโทรทัศน์ถวายพระพรชัยมงคล วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕
๗ สิงหาคม ๒๕๖๐	นายพิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพวงมาลา เนื่องในงาน “วันรพี” ณ บริเวณพระอนุสาวรีย์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ หน้าอาคารสถานศึกษาและฝึกอบรมเนติบัณฑิตยสภา ถนนกาญจนาภิเษก กรุงเทพมหานคร
๙ กันยายน ๒๕๖๐	นายเชาวนะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพวงมาลา เนื่องในวันที่ระลึกท่านเจ้าพระยารัตนาธิเบศร์ ณ โรงเรียนรัตนาธิเบศร์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

ประมวลภาพกิจกรรม

๑. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นประธานในพิธีทำบุญถวายจตุปัจจัยไทยธรรม ถวายปิ่นโต และถวายสังฆทาน เนื่องในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลสตมวาร ๑๐๐ วัน ถวายพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยได้อาราธนาสมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุรหฺมคุตฺโต) พร้อมคณะสงฆ์จากวัดบวรนิเวศราชวรวิหาร ให้ศีลและเจริญพระพุทธมนต์ โอกาสนี้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้บริหาร และข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมในพิธีดังกล่าวโดยพร้อมเพรียงกัน เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๐ ณ ห้องพระ ชั้น ๙ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

๒. นายคันธนิตย์ กาญจนารักษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทั่วไป พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพิธีวางพานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะ เนื่องในวันที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ ที่ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์ วัดราชนัดดาราม กรุงเทพมหานคร

๓. นายสุทธิรักษ์ ทรงศิวิไล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพิธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะ เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ เนื่องในวันระลึกพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ หน้าตึกรัฐสภา ถนนอู่ทองใน กรุงเทพมหานคร

๔. นายเชาวนะ ไตรมาศ ที่ปรึกษาด้านวิชาการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเข้าร่วมพิธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะ เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ พระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระวิหารหลวงวัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร

๕. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมการบันทึกเทปโทรทัศน์ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เพื่อถวายพระพรชัยมงคล แสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕ ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

๖. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมการบันทึกเทปโทรทัศน์ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ เพื่อถวายพระพรชัยมงคล แสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕ ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

๗. ศาลรัฐธรรมนูญและนักศึกษาหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๕” ได้จัดโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๖๕ พรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ โดยมีนายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ให้เกียรติเป็นประธาน จัดให้มีกิจกรรมไถ่ชีวิตโค – กระบือ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ วัดเสมียนนารี ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร

๘. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จัดให้มีพิธีลงนามถวายพระพร และการเจริญพระพุทธมนต์ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร โอกาสนี้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมโครงการดังกล่าวโดยพร้อมเพรียงกัน

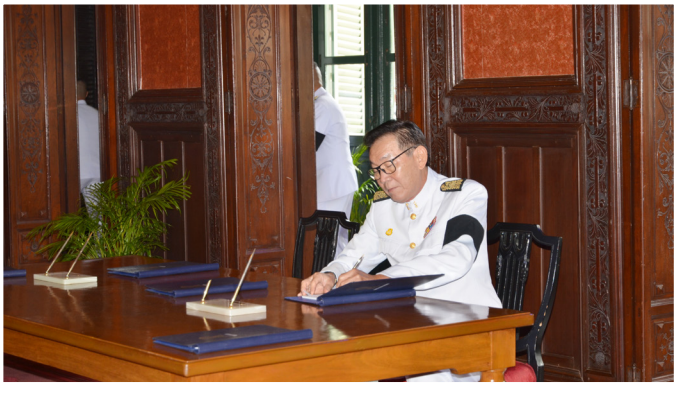

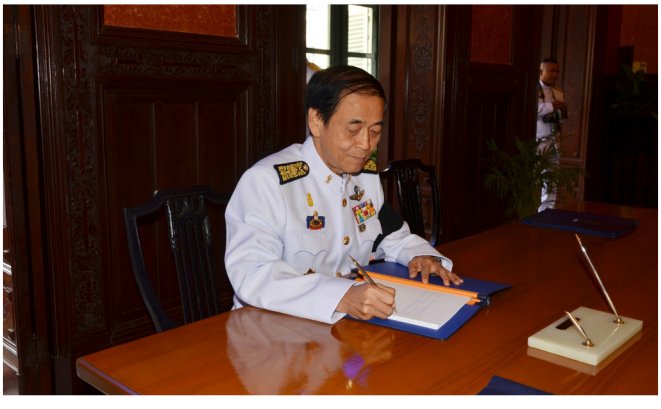

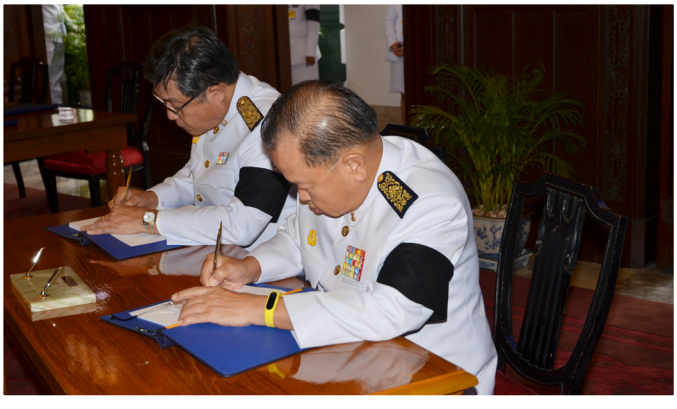

๙. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมลงนามถวายพระพร เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เพื่อแสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพมหานคร

๑๐. นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมลงนามถวายพระพรสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ เพื่อแสดงถึงความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ ๔

รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบการเงินของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน และงบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน หมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน และรายงานรายได้แผ่นดิน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 และผลการดำเนินงานทางการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระจากหน่วยงานตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่น ๆ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและข้อกำหนดจรรยาบรรณเหล่านี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รับเพียงพอและเหมาะสม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ความรับผิดชอบของผู้บริหารต่องบการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็น เพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของหน่วยงานในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องตามความเหมาะสม และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่มีข้อกำหนดในกฎหมายหรือเป็นนโยบายรัฐบาลที่จะเลิกหน่วยงาน หรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่า งบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือ ความเชื่อมั่นในระดับสูง แต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรฐานการตรวจเงินแผ่นดินและมาตรฐานการสอบบัญชี สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน
- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิผลของการควบคุมภายในของหน่วยงาน
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร

- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหารและจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของหน่วยงานในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้หน่วยงานต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง
- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่างบการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้สื่อสารกับผู้บริหารในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายใน หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้พบในระหว่างการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(นางนันทกา ตันสกุล)
ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินที่ 19

(นางสาวศิริลักษณ์ ฉิ่งทองคำ)
นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
วันที่ 29 มีนาคม 2561

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2560	2559
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	109,366,284.52	76,087,796.46
ลูกหนี้ระยะสั้น	6	1,005,662.34	746,944.16
วัสดุคงเหลือ		964,977.46	799,851.94
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	7	2,016,704.54	4,227,353.31
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		113,353,628.86	81,861,945.87
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	8	25,485,842.12	37,400,066.22
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	9	7,172,959.04	5,196,462.79
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น		7,000.00	7,000.00
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		32,665,801.16	42,603,529.01
รวมสินทรัพย์		146,019,430.02	124,465,474.88

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2560	2559
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้ระยะสั้น	10	6,282,224.11	10,102,737.22
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น		818,421.49	766,917.23
เงินรับฝากระยะสั้น	11	393,890.50	537,897.00
รวมหนี้สินหมุนเวียน		7,494,536.10	11,407,551.45
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เงินรับฝากระยะยาว		225,900.00	225,900.00
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		225,900.00	225,900.00
รวมหนี้สิน		7,720,436.10	11,633,451.45
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		138,298,993.92	112,832,023.43
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม		138,298,993.92	112,832,023.43
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		138,298,993.92	112,832,023.43

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

พรพิมล นิลทจันทร์
(นางพรพิมล นิลทจันทร์)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

(นายเชาวนะ ไตรมาศ)
เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2560	2559
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	13	262,237,386.81	250,339,869.39
รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค		294,242.74	168,031.11
รวมรายได้		262,531,629.55	250,507,900.50
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	14	162,394,793.71	154,125,296.26
ค่าบำเหน็จบำนาญ	15	7,217,836.25	7,354,631.99
ค่าตอบแทน		435,600.00	2,427,193.00
ค่าใช้สอย	16	38,063,292.07	56,124,437.15
ค่าวัสดุ		1,710,444.36	2,428,372.84
ค่าสาธารณูปโภค	17	14,019,912.30	15,162,884.31
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	18	15,840,554.68	23,817,161.99
ค่าใช้จ่ายอื่น		5,998.57	31,071.36
รวมค่าใช้จ่าย		239,688,431.94	261,471,048.90
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		22,843,197.61	(10,963,148.40)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	ทุน	รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	องค์ประกอบอื่นของสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2558		-	122,994,547.23	-	122,994,547.23
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน		-	800,624.60	-	800,624.60
ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี		-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2558 หลังการปรับปรุง		-	123,795,171.83	-	123,795,171.83
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2559					
การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ทุนเพิ่ม/ลด		-	-	-	-
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด		-	(10,963,148.40)	-	(10,963,148.40)
กำไร/ขาดทุนจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน		-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559		-	112,832,023.43	-	112,832,023.43

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	ทุน	รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	องค์ประกอบอื่นของสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559		-	112,832,023.43	-	112,832,023.43
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน		-	2,623,772.88	-	2,623,772.88
ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี		-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 หลังการปรับปรุง		-	115,455,796.31	-	115,455,796.31
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2560					
การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ทุนเพิ่ม/ลด		-	-	-	-
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด		-	22,843,197.61	-	22,843,197.61
กำไร/ขาดทุนจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน		-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560		-	138,298,993.92	-	138,298,993.92

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2542 เป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ได้รับจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นเงินอุดหนุนจากรัฐบาล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. รับผิดชอบงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล คำสั่งและคำวินิจฉัยต่าง ๆ เกี่ยวกับงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
3. สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและเผยแพร่กิจการของศาลรัฐธรรมนูญ
4. ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมอบหมาย

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตั้งอยู่ที่ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น 1-9 เลขที่ 120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 หน่วยงานได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบรายจ่ายอื่น จำนวน 247,350,900.00 บาท (ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 235,591,800.00 บาท) โดยแยกเป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร จำนวน 149,946,600.00 บาท ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 89,361,700.00 บาท ค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง จำนวน 8,042,600.00 บาท เพื่อใช้จ่ายในแผนงานสนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาล และหน่วยงานอิสระของรัฐ สำหรับผลผลิตที่ 1 การอำนวยการวิเคราะห์และวินิจฉัยคำร้องคดีรัฐธรรมนูญ

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

งบการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐ และแสดงรายการในงบการเงินตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0423.2/ว 237 ลงวันที่ 8 กันยายน 2557

งบการเงินนี้เป็นการแสดงภาพรวมในระดับกรมโดยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญไม่มีหน่วยงานในส่วนภูมิภาค ไม่ว่ารายการดังกล่าวจะเกิดจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณทุกประเภทที่หน่วยงานมีอำนาจในการบริหารจัดการตามกฎหมาย รายการที่ปรากฏในงบการเงิน รวมถึง สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นของรัฐบาล และอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลในภาพรวม แต่ให้หน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาและบริหารจัดการให้แก่รัฐบาลภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และรวมถึงองค์ประกอบของงบการเงิน ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของหน่วยงานเอง

รอบระยะเวลาบัญชี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป

หมายเหตุ 3 มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ และมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่

ในระหว่างปีปัจจุบัน กระทรวงการคลังได้ประกาศใช้มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ที่จะมีผลบังคับใช้ในงวดอนาคต ดังนี้

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 17 เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ วันที่มีผลบังคับใช้ 1 ตุลาคม 2560
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 12 เรื่อง สินค้าคงเหลือ วันที่มีผลบังคับใช้ 1 ตุลาคม 2561
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 14 เรื่อง เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในรายงาน วันที่มีผลบังคับใช้ 1 ตุลาคม 2561
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 31 เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน วันที่มีผลบังคับใช้ 1 ตุลาคม 2561

ฝ่ายบริหารเชื่อว่ามาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ข้างต้น จะไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงินในงวดที่นำมาถือปฏิบัติ

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

4.1 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของใช้สิ้นเปลืองที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูงและไม่มีลักษณะคงทนถาวร แสดงตามราคาทุนและตีราคาวัสดุคงเหลือโดยวิธีเข้าก่อนออกก่อน

4.2 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งส่วนปรับปรุงอาคาร ที่หน่วยงานมีกรรมสิทธิ์และไม่มีกรรมสิทธิ์แต่หน่วยงานได้ครอบครองและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม
- อุปกรณ์ ได้แก่ ครุภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ ที่ได้มาก่อนปีงบประมาณ 2546 รับรู้เป็นสินทรัพย์เฉพาะที่มีมูลค่าตั้งแต่ 30,000.00 บาทขึ้นไป ครุภัณฑ์ที่ได้มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 เป็นต้นไป รับรู้เฉพาะที่มีมูลค่าตั้งแต่ 5,000.00 บาทขึ้นไป แสดงมูลค่าตามมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม
- ราคาทุนของอาคาร และอุปกรณ์ รวมถึงรายจ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสถานที่และสภาพที่พร้อมใช้งาน ต้นทุนในการต่อเติมหรือปรับปรุงซึ่งทำให้หน่วยงานได้รับประโยชน์ตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์เพิ่มขึ้นจากมาตรฐานเดิม ถือเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมถือเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
- ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานที่กำหนดไว้ในหลักการและนโยบายบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 2 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยกรมบัญชีกลาง ดังนี้

สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

ประเภทสินทรัพย์	อายุการใช้งาน (ปี)	อัตราร้อยละ
ส่วนปรับปรุงอาคาร	20	5
ครุภัณฑ์สำนักงาน	8	12.50
- โทรศัพท์เคลื่อนที่	3	33.33
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ		
- ยานพาหนะประจำตำแหน่ง	6	16.67
- ยานพาหนะสำนักงาน	5	20
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	5	20
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5	20
ครุภัณฑ์โรงงาน	5	20
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	5	20
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	5	20
ครุภัณฑ์กีฬา	5	20

4.3 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

- สินทรัพย์ไม่มีตัวตน แสดงมูลค่าด้วยมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม
- ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ 5 ปี ในอัตราร้อยละ 20

4.4 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณรับรู้ตามเกณฑ์ ดังนี้

1) เมื่อยื่นคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลางในกรณีเป็นการขอรับเงินเข้าบัญชีหน่วยงาน
2) เมื่ออนุมัติจ่ายเงินให้กับผู้มีสิทธิได้รับเงินแล้วในกรณีเป็นการจ่ายตรงให้กับผู้มีสิทธิรับเงิน

4.5 รายได้แผ่นดิน

รายได้แผ่นดินเป็นรายได้ที่หน่วยงานไม่สามารถนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงาน รับรู้เมื่อเกิดรายได้รายได้แผ่นดิน และรายได้แผ่นดินนำส่งคลังไม่ต้องแสดงเป็นรายได้และค่าใช้จ่ายของหน่วยงาน แต่แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นรายงานแยกต่างหาก

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
เงินทดรองราชการ	50,000.00	50,000.00
เงินฝากสถาบันการเงิน	109,316,284.52	76,037,796.46
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	**109,366,284.52**	**76,087,796.46**

เงินฝากสถาบันการเงิน จำนวน 109,316,284.52 บาท ไม่ได้รวมยอดคงเหลือของเงินที่ได้รับสนับสนุนจากมูลนิธิคอนราด ซึ่งมียอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 จำนวน 22,772.01 บาท เนื่องจากไม่ได้บันทึกรายการรับ – จ่าย ในระบบบัญชี

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	1,005,662.34	691,880.00
ลูกหนี้อื่น	-	55,064.16
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	**1,005,662.34**	**746,944.16**

(หน่วย : บาท)

ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	ยังไม่ถึงกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	ถึงกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	เกินกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	รวม
2560	1,005,662.34	-	-	1,005,662.34
2559	602,460.00	-	89,420.00	691,880.00

หมายเหตุ 7 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า – ระยะสั้น	2,016,704.54	4,227,353.31
รวมสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	**2,016,704.54**	**4,227,353.31**

หมายเหตุ 8 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
ส่วนปรับปรุงอาคาร	1,481,568.00	1,481,568.00
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ส่วนปรับปรุงอาคาร	1,242,366.40	1,168,288.00
ส่วนปรับปรุงอาคาร - สุทธิ	**239,201.60**	**313,280.00**
ครุภัณฑ์	226,307,370.74	224,278,927.23
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ครุภัณฑ์	201,060,730.22	187,192,141.01
ครุภัณฑ์ - สุทธิ	**25,246,640.52**	**37,086,786.22**
รวมที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	**25,485,842.12**	**37,400,066.22**

หมายเหตุ 9 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	15,426,007.72	10,878,045.72
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม – โปรแกรมคอมพิวเตอร์	8,253,048.68	5,681,582.93
รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	**7,172,959.04**	**5,196,462.79**

หมายเหตุ 10 เจ้าหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
เจ้าหนี้การค้า	477,335.35	8,474,830.52
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	1,300,343.41	1,160,377.89
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	4,504,545.35	467,528.81
รวมเจ้าหนี้ระยะสั้น	**6,282,224.11**	**10,102,737.22**

หมายเหตุ 11 เงินรับฝากระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
เงินประกันสัญญา	297,775.00	374,652.00
เงินประกันผลงาน	96,115.50	163,245.00
รวมเงินรับฝากระยะสั้น	**393,890.50**	**537,897.00**

หมายเหตุ 12 ภาระผูกพัน

ภาระผูกพันตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่น ๆ

ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 หน่วยงานมีภาระผูกพันที่เกิดจากสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่น ๆ ระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี จำนวน 12,402,892.64 บาท และระยะเวลาเกิน 1 ปี จำนวน 1,470,000.00 บาท รวมทั้งสิ้น จำนวน 13,872,892.64 บาท และ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 ระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี จำนวน 9,500,875.27 บาท

หมายเหตุ 13 รายได้จากงบประมาณ

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
รายได้จากงบประมาณปีปัจจุบัน		
รายได้จากงบรายจ่ายอื่น		
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	149,946,600.00	149,259,400.00
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	89,361,700.00	74,995,900.00
ค่าครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง	8,042,600.00	11,336,500.00
รายได้จากงบกลาง	14,886,486.81	14,748,069.39
รวมรายได้จากงบประมาณ	**262,237,386.81**	**250,339,869.39**

หมายเหตุ 14 ค่าใช้จ่ายบุคลากร

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
เงินเดือน	94,569,592.86	90,085,846.69
ค่าล่วงเวลา	153,170.00	129,010.00
เงินประจำตำแหน่ง	12,418,851.30	11,957,917.07
ค่าจ้าง	10,335,678.07	8,470,688.95
ค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน	5,593,109.68	5,486,673.42
ค่าตอบแทนเหมาจ่ายแทนการจัดหารถประจำตำแหน่ง	2,083,832.26	2,042,648.39
เงินช่วยค่าครองชีพ	53,640.00	79,540.00
ค่ารักษาพยาบาล	5,293,897.23	4,942,400.53
เงินช่วยการศึกษาบุตร	339,694.50	262,039.25
เงินชดเชย กบข.	899,332.09	871,160.69
เงินสมทบ กบข.	1,348,998.14	1,306,741.03
เงินสมทบ กสจ.	179,114.40	171,962.10

ค่าใช้จ่ายบุคลากร (ต่อ)

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	148,156.00	68,134.00
ค่าเช่าบ้าน	642,300.00	613,306.00
เงินเพิ่มพิเศษ	27,569,226.67	26,952,599.14
ค่าใช้จ่ายบุคลากรอื่น	766,200.51	684,629.00
รวมค่าใช้จ่ายบุคลากร	**162,394,793.71**	**154,125,296.26**

หมายเหตุ 15 ค่าบำเหน็จบำนาญ

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
บำนาญปกติ	5,067,449.52	4,858,243.94
เงินช่วยค่าครองชีพ	102,564.00	119,454.32
บำเหน็จ	920,258.90	714,670.90
บำเหน็จตกทอด	-	38,287.20
บำเหน็จดำรงชีพ	200,000.00	1,000,000.00
ค่ารักษาพยาบาล	917,413.83	600,625.63
เงินช่วยการศึกษาบุตร	10,150.00	23,350.00
รวมค่าบำเหน็จบำนาญ	**7,217,836.25**	**7,354,631.99**

หมายเหตุ 16 ค่าใช้สอย

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม	7,423,196.14	22,573,370.92
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	3,188,449.20	9,289,600.60
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	3,707,787.56	5,860,495.13
ค่าจ้างเหมาบริการ	15,815,404.20	16,092,351.54
ค่าจ้างที่ปรึกษา	5,766,000.00	-
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	380,527.25	568,467.00
ค่าเช่า	3,000.00	16,640.00
ค่าประชาสัมพันธ์	-	751,000.00
ค่าใช้สอยอื่น	1,778,927.72	972,511.96
รวมค่าใช้สอย	**38,063,292.07**	**56,124,437.15**

หมายเหตุ 17 ค่าสาธารณูปโภค

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
ค่าไฟฟ้า	9,718,248.81	10,417,428.46
ค่าประปา	62,870.26	71,095.60
ค่าโทรศัพท์	1,952,641.23	2,250,607.45
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม	2,134,650.00	2,260,652.80
ค่าบริการไปรษณีย์	151,502.00	163,100.00
รวมค่าสาธารณูปโภค	**14,019,912.30**	**15,162,884.31**

หมายเหตุ 18 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
ส่วนปรับปรุงอาคาร	74,078.40	78,321.00
ครุภัณฑ์	13,461,547.53	22,426,141.94
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	2,304,928.75	1,312,699.05
รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	**15,840,554.68**	**23,817,161.99**

หมายเหตุ 19 อื่น ๆ

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547 ให้กระทรวงการคลังจัดตั้งบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด (ธพส.) มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ทำหน้าที่ก่อสร้างและบริหารโครงการศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ถนนแจ้งวัฒนะ และบริการจัดการทรัพย์สินอื่นของรัฐ ตามนโยบายรัฐบาล และให้กรมธนารักษ์ตั้งงบประมาณเพื่อชำระค่าเช่าพื้นที่สำนักงาน ค่าจัดหาเฟอร์นิเจอร์แทนทุกหน่วยงานในศูนย์ราชการฯ โดยรัฐสนับสนุนงบประมาณค่าเช่าพื้นที่สำนักงานตลอดอายุสัญญาเช่า 30 ปี และค่าจัดหาเฟอร์นิเจอร์ โดยทยอยจ่ายเป็นเวลา 5 ปี และเป็นผู้ทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับการเช่าพื้นที่ในโครงการศูนย์ราชการฯ แทนทุกหน่วยงาน ศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ย้ายที่ทำการจากเลขที่ 326 ถนนจักรเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มาปฏิบัติงานที่ศูนย์ราชการฯ ตั้งแต่วันที่ 13 กรกฎาคม 2552 โดยกรมธนารักษ์ได้จัดให้ศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ (อาคาร A) ชั้น 1-9 จำนวนเนื้อที่ 17,150 ตารางเมตร ปัจจุบันสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ยังมิได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อาคาร โครงการศูนย์ราชการฯ บริเวณถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร ระหว่างกันกับกรมธนารักษ์ และบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ					
สนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาล และหน่วยงานอิสระของรัฐ					
งบรายจ่ายอื่น					
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	149,946,600.00	-	-	149,946,600.00	-
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	89,361,700.00	-	-	89,361,700.00	-
ค่าครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง	8,042,600.00	-	-	8,042,600.00	-
รวม	247,350,900.00	-	-	247,350,900.00	-

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ					
สนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาล และหน่วยงานอิสระของรัฐ					
งบรายจ่ายอื่น					
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	149,259,400.00	-	-	149,259,400.00	-
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	74,995,900.00	-	-	74,995,900.00	-
ค่าครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง	11,336,500.00	-	-	11,336,500.00	-
รวม	235,591,800.00	-	-	235,591,800.00	-

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

รายงานรายได้แผ่นดิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	2560	2559
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ		
รายได้แผ่นดิน - นอกจากภาษี		
รายได้จากการขายสินทรัพย์	3,242,000.00	2,908,560.00
รายได้ค่าธรรมเนียมการบริการอื่น	22,408.00	26,801.00
รายได้จากการขายหนังสือ	-	3,330.00
รายได้ค่าซื้อเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง	4,000.00	-
รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	414,161.59	539,263.38
รายได้ค่าปรับอื่น	126,696.32	339,749.65
รายได้เงินเหลือจ่ายปีเก่า	174,635.61	181,126.49
รายได้เบ็ดเตล็ด	14,092.00	5,394.00
รวมรายได้แผ่นดินจัดเก็บสุทธิ	**3,997,993.52**	**4,004,224.52**
รายได้แผ่นดินนำส่งคลัง	(3,997,993.52)	(4,004,224.52)
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	**0.00**	**0.00**
ปรับ รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	0.00	0.00
รายการรายได้แผ่นดินสุทธิ	**0.00**	**0.00**

รายชื่อคณะทำงานจัดทำ
"รายงานประจำปีศาลรัฐธรรมนูญ ประจำปี ๒๕๖๐"

ประธาน

นายเชาวนะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

คณะทำงาน

๑)	นางพรทิภา ไสวสุวรรณวงศ์	รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
๒)	พันโท ภาคภูมิ ศิลารัตน์	รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
๓)	นายบุญเสริม นาคสาร	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหาร
๔)	นางวิภาวรรณ หะวานนท์	ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร
๕)	นายชวลิต ศรีโฉมงาม	ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี
๖)	นางพรพิมล นิลทจันทร์	ผู้อำนวยการสำนักประธานศาลรัฐธรรมนูญ
๗)	นางสาวสิริยา หอมสุวรรณ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
๘)	นางสาวสุวัชรี เทพหัสดิน ณ อยุธยา	ผู้อำนวยการสำนักคดี ๕
๙)	นางสาวอัจฉราพร พรมุกดา	ผู้อำนวยการสถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา
๑๐)	นายธนวินท์ ณ เชียงใหม่	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหาร
๑๑)	นางพจนพร ทวนทอง	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคลังและพัสดุ
๑๒)	นางสาวมาลินี ธีระวรกุล	ผู้อำนวยการกลุ่มงานประชาสัมพันธ์
๑๓)	นางดวงชีวัน กาญจนารักษ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานหอสมุดกฎหมายรัฐธรรมนูญ
๑๔)	นางสาวทักษณภร ลิกขะไชย	ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์
๑๕)	นางศุจิพร เกียรติวิวัฒน์	เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ
๑๖)	ว่าที่ร้อยตรี เฉลิมชนม์ บุญเกียรติสกุล	เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ
๑๗)	นายพีรวิชฎ์ ธนกฤตย์มนตรี	เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการ
๑๘)	นางสาวธยารัต อาชาพิทักษ์	เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
Office of The Constitutional Court

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เลขที ๑๒๐ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

The Government Complex Commemorating
His Majesty The King's 80th Birthday Anniversary, 5th December, B.E. 2550 (2007)
Rajaburidirekriddhi Building, 120 Chaengwattana Road, Laksi, Bangkok 10210
Tel. 0 2141 7777 Fax : 0 2143 9522
www.constitutionalcourt.or.th